

ПУБЛІЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВИ УКРДЕРЖАРХІВУ БАРАНОВОЇ Т.І. ПРО ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ АРХІВНОЇ СЛУЖБИ У 2017 РОЦІ

1. ЗАКОНОПРОЕКТНА ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВА РОБОТА

У 2017 році на виконання повноважень Укрдержархівом вживалися заходи щодо активізації законотворчої діяльності, розробки та вдосконалення чинних актів законодавства з питань архівної справи, діловодства та страхового фонду документації.

Проводилася постійна робота із перегляду нормативно-правових актів у сфері архівної справи і діловодства з метою приведення їх у відповідність до актів законодавства, усунення множинності, скасування застарілих актів і таких, що не відповідають новим умовам соціально-економічного розвитку України.

Протягом 2017 року Укрдержархівом розроблено 20 проектів нормативно-правових актів: 2 законопроекти, 4 проекти постанов і 3 проекти розпоряджень Кабінету Міністрів України та 11 проектів наказів Міністерства юстиції з питань архівної справи, діловодства і страхового фонду документації.

З них прийнято 10 нормативно-правових актів, а саме:

постанова Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 840 «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері створення, формування, ведення і використання страхового фонду документації та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) Державною архівною службою»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.04.2017 № 241-р «Про забезпечення Міністерства культури документами страхового фонду документації»;

накази Міністерства юстиції України: від 27.11.2017 № 3790/5 «Про затвердження Правил пожежної безпеки для архівних установ України», від 09.08.2017 № 2523/5 «Про оплату праці працівників установ страхового фонду документації», від 09.08.2017 № 2530/5 «Про оплату праці працівників архівних установ», від 19.07.2017 № 2301/5 «Про затвердження Порядку приймання-передавання документів Національного архівного фонду та інших архівних документів від однієї архівної установи до іншої», від 24.04.2017 №

1350/5 «Про затвердження Порядку внесення змін до актових записів цивільного стану (метричних записів), що зберігаються в державних архівах, та їх анулювання», від 16.01.2017 р. 82/5 «Про внесення змін до наказу Міністерства юстиції України від 9 грудня 2011 року №3497/5», від 16.01.2017 р. 81/5 «Про внесення змін до наказу Міністерства юстиції України від 15 листопада 2011 року №3327/5, від 18.10.2017 № 3222/5 «Про внесення змін до наказу Міністерства юстиції України від 02 червня 2014 року № 864/5».

Наказом Міністерства соціальної політики України від 18.04.2017 № 634 затверджені Правила охорони праці в архівних установах, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 17 липня 2017 р. за № 870/30738.

Крім того, 18 грудня 2017 року підписано Меморандум про взаєморозуміння між Державною архівною службою України та Міністром культури Португальської Республіки щодо співробітництва в архівній сфері

Опрацьовано 32 проекти нормативно-правових актів, що надійшли на погодження від міністерств та інших центральних органів виконавчої влади.

Проведено роботу щодо обліку і підтримання у контрольному стані міжнародних договорів. На веб-порталі Укрдержархіву у рубриці «Міжнародні контакти» розміщено Перелік міжнародних договорів міжвідомчого характеру, укладених Укрдержархівом, який налічує 32 чинні угоди про співробітництво, три Протоколи про спільні проекти, чотири меморандуми про співробітництво.

Юридичним та фізичним особам надано 56 письмових роз'яснень щодо застосування законодавчих та інших нормативно-правових актів у сфері архівної справи та діловодства, 154 усних роз'яснень у сфері страхового фонду документації.

2. ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ПРИМНОЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО АРХІВНОГО ФОНДУ ЯК СКЛАДОВОЇ ВСЕСВІТНЬОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

З метою реалізації у 2017 році пріоритету «Збереження та примноження Національного архівного фонду як складової всесвітньої культурної спадщини для формування національної самосвідомості Українського народу» було вжито низку заходів, у тому числі нормотворчого характеру. Так, наказом Міністерства юстиції України затверджено Правила пожежної безпеки для державних архівних установ України та Порядок внесення змін до актових записів цивільного стану (метричних записів), що зберігаються в державному архіві, та їх анулювання.

Архівним установам у 2017 році вдалося вирішити частину питань, пов'язаних із матеріально-технічним забезпеченням.

Тривала добудова спеціалізованої будівлі для Державного архіву Тернопільської області. За умови належного фінансування, внутрішні будівельні роботи заплановано завершити у 2018 році.

Державному архіву Вінницької області виділено кошти на виготовлення проектно-кошторисної документації з реконструкції приміщення військового містечка, переданого установі у 2015 році.

Вирішувалося питання надання додаткових приміщень Державному архіву Донецької області. Так, упродовж звітнього періоду архів додатково орендував 147,1 кв. м. площі та облаштував два архівосховища.

Поліпшено умови зберігання документів НАФ шляхом надання 40 архівним відділам райдержадміністрацій і міських рад додаткових приміщень загальною площею 3 000 кв. м, що перевищило плановий показник у 4 рази за кількістю будівель та у 7 разів – за розмірами площ.

У ЦДАМЛМ України, держархівних Волинської, Закарпатської, Запорізької, Кіровоградської, Миколаївської, Полтавської, Рівненської, Харківської, Хмельницької, Черкаської, Чернігівської областей здійснено ремонт приміщень на площі 6 149,9 кв. м.

Зокрема, на підставі підписаної у травні 2012 року інвестиційної угоди між Міністерством закордонних справ Угорщини та Закарпатською обласною радою, в рамках Східного партнерства ЄС, проводилася реконструкція будівлі Державного архіву Закарпатської області у місті Берегово. Впродовж року замінено частину вікон і дверей будівлі, а також відремонтовано робочі кабінети площею 70 кв.м., 122 кв.м. коридору та проведено ремонт двох архівосховищ загальною площею 149 кв.м., одне з яких буде обладнано під читальний зал, друге – під виставковий зал архіву.

Разом із тим, у 56 будівлях архівних відділах райдержадміністрацій відремонтовано 5 200 кв. м. площ, що на 42 % перевищує заплановані обсяги.

Проводилося додаткове встановлення стелажного обладнання. У рамках Програми забезпечення збереженості документів у Державному архіві Закарпатської області встановлено 528 погонних метрів металевих стелажів. Загалом протяжність стелажних полиць в архівосховищах ЦДАЗУ, держархівів Донецької і Закарпатської областей збільшилася на 1 215,4 погонних метра. Крім того, майже на 12 тис. погонних метрів збільшилося стелажне обладнання у 67 архівних відділах райдержадміністрацій та 27 архівних відділах міських рад.

Архівними установами вжито заходів щодо посилення охоронного та протипожежного режимів із метою запобігання несанкціонованому доступу до архівосховищ, втрати документів, зокрема забезпечення позаповідомчої охорони, встановлення охоронної та пожежної сигналізації, систем пожежегасіння та відеоспостереження.

Так, охоронні сигналізації встановлено у Державному архіві Дніпропетровської області, 13 архівних відділах райдержадміністрацій і 8 архівних відділах міських рад. Відремонтовано наявні охоронні сигналізації у Державному архіві Волинської області, 4 архівних відділах райдержадміністрацій та 7 архівних відділах міських рад.

Встановлено пожежну сигналізацію у 13 архівних відділах райдержадміністрацій і 8 архівних відділах міських рад. У Державному архіві Волинської області, 5 архівних відділах райдержадміністрацій, 6 архівних відділах міських рад відремонтовано наявні пожежні сигналізації.

Протягом року в архівному відділі Запорізької райдержадміністрації та архівному відділі Черкаської міської ради встановлено системи пожежогашіння.

Державним архівом Вінницької області, архівними відділами райдержадміністрацій Волинської, Миколаївської областей та архівними відділами міських рад Дніпропетровської, Кіровоградської областей протягом року оброблено вогнезахисним розчином 2 132,4 погонних метрів дерев'яних конструкцій.

Ужито заходів для нормалізації температурно-вологісного режиму для забезпечення збереженості документів НАФ у архівосховищах.

Зокрема, встановлено системи кондиціонування та вентиляції повітря в 4 архівних відділах райдержадміністрацій і міських рад, відремонтовано ці системи у Державному архіві Волинської області та трьох архівних відділах міських рад.

З метою поліпшення фізичного стану всіх видів документів тривало виявлення та облік документів, що потребують ремонту і реставрації, проводилася дезинфекція, дезінсекція і знепилення справ.

Архівними установами відреставровано 210,7 тис. аркуші та відремонтовано більш, ніж 925,7 тис. арк. документів із паперовою основою, що на 30 % і 9 % ,відповідно, перевищило заплановані обсяги.

У Державному архіві Хмельницької області тривала робота із документами, ушкодженими внаслідок пожежі. Впродовж року ідентифіковано 800 ум. од., ушкоджених пожежею. Здійснено реставрацію 20 571 арк. документів НАФ, з них 7871 арк. ушкоджених пожежею та 12 700 арк. з числа пошкоджених внаслідок незадовільного зберігання в колишньому Кам'янець-Подільському міському архіві.

Протягом року архівними установами опрацьовано і підшито 74,7 тис. од. зб., що на 29 % перевищило загальні заплановані обсяги.

Проведено консерваційно-профілактичне оброблення 631 од. зб. страхового фонду документів НАФ, 3026 од.зб. кінодокументів, 8387 од.зб. фотодокументів, 2224 од. зб. фонодокументів, 696 од. зб. відеодокументів.

З метою поліпшення умов зберігання архівними установами закартоновано і перекартоновано 489 тис. одиниць зберігання (далі - од.зб.), що на 41 % перевищило загальний плановий показник:

Найвищі показники з картонування документів зафіксовано у ЦДАВО України (13 467 од.зб.), держархівних Закарпатської (52 204 од.зб.), Запорізької (26 402 од.зб.) Хмельницької (33 438 од.зб.) областей.

Державний архів Закарпатської області отримав 3 500 коробок з безкислотного картону в рамках Програми забезпечення збереженості документів.

Значна увага приділялася обліку фондів і документів НАФ, що зберігаються в архівних установах, удосконаленню внутрішньої облікової документації, уточненню складу та обсягу фондів. Продовжувалося поповнення Центрального каталогу фондів та документів нефондової організації, а також проведено уточнення даних карток фондів, виконано роботи з обліку нових надходжень справ на постійне зберігання.

Тривало перевіряння наявності та стану документів НАФ відповідно до Програми здійснення контролю за наявністю, станом і рухом документів НАФ на 2009-2019 роки, затвердженої наказом Держкомархіву від 10 листопада 2009 р. № 190. Так, протягом року було перевірено наявність 2 486 119 од. зб., що на 12 % більше від запланованого, у тому числі центральними держархівними перевиконано план на 4 %, держархівними областей - на 10 %, архівними відділами райдержадміністрацій - на 23 %, архівними відділами міських рад - на 22 %.

Найвищі показники з перевіряння наявності документів НАФ зафіксовано у ЦДАВО України (117 184 од.зб.), держархівних Вінницької (93 273 од.зб.), Харківської (170 167 од.зб.), Херсонської (91 033 од.зб.), Чернівецької (120 730 од.зб.), Чернігівської (96 192 од.зб.) областей.

У 2017 році тривала робота щодо перегляду документів з метою виявлення унікальних документів НАФ. Так, архівними установами переглянуто 40 104 од. зб. управлінської документації, що майже вдвічі перевищує загальні заплановані показники і минулорічні обсяги .

Крім того, протягом року було переглянуто 996 од. зб. документів особового походження, 2918 од. зб. науково-технічної документації, три од. обл. кінодокументів, 1 384 од. обл. фотодокументів, три одиниці обліку фонодокументів та 5 одиниці обліку відеодокументів.

У результаті проведеної роботи ЦДІАЛ виявлено п'ять документів, які можуть бути віднесені до унікальних.

Впродовж року за рішенням ЦЕПК Укрдержархіву схвалено анотований перелік та 4 документи внесено до розділу «Унікальні документи

Національного архівного фонду» Державного реєстру національного культурного надбання.

Одним із стратегічних напрямків організації доступу до архівної інформації – є оцифрування документів НАФ та описів і надання до них доступу через Інтернет. У 2017 році державними архівами значно активізовано цей вид роботи. Так, упродовж року оцифровано 42 905 од. зб. та од. обл. документів НАФ, що на 61 % більше, ніж у 2016 році та у три рази більше, ніж у 2015 році. Крім того, впродовж року оцифровано 15 611 описів на документи НАФ, що у двічі більше, ніж у 2016 році та у 22 рази більше, ніж у 2015 році. Найбільші річні обсяги з оцифрування документів НАФ у ЦДКФФА, державних архівах Хмельницької та Одеської областей, з оцифрування описів – у ЦДАМЛМ, державних архівах Київської та Миколаївської областей.

Незважаючи на деякі проведені заходи, спрямовані на поліпшення умов зберігання документів НАФ, залишаються невирішеними питання зміцнення матеріально-технічної бази архівних установ, забезпечення їх придатними для зберігання приміщеннями.

Через відсутність фінансування у 2017 році не проводилося будівництво, реконструкція та облаштування комплексу споруд центральних державних архівів України у місті Києві. Крім того, попри заходи, вжиті Укрдержархівом, кошти, необхідні на завершення реконструкції Законом про Державний бюджет України на 2018 рік також не передбачені. З метою вирішення питання Укрдержархівом ініційовано врахування зазначених вище коштів при внесенні змін до Закону про Державний бюджет України на 2018 рік.

Не вдалося вирішити питання щодо переміщення 8 державних архівів центрального та обласного підпорядкування, які розміщуються в культових будівлях (ЦДАЛ, ЦДНТА, ЦДАМЛМ, державні архіви Вінницької, Львівської, Одеської, Тернопільської, Чернігівської областей).

Водночас у 2017 році ситуація із розміщенням ЦДАМЛМ досягла критичної межі у зв'язку із закінченням договору оренди нерухомого майна та позицією Міністерства культури України і Національного заповідника «Софія Київська» щодо недоцільності його продовження.

Не вирішено питання переміщення фондів держархіву Одеської області з аварійної колишньої будівлі синагоги, яка за рішенням Одеської обласної ради у 2016 році передана у власність єврейської громади.

Не виділялися кошти на облаштування будівлі «Закарпаткнига», переданого в оперативне управління Державного архіву Закарпатської області.

Протягом багатьох років не вирішується питання з будівництвом спеціалізованої споруди для розміщення Державного архіву Харківської

області для переміщення його з аварійної будівлі та з добудовою приміщення для держархіву Київської області.

У той же час кількість державних архівів, які вичерпали резерви площ для комплектування документами або впритул наблизилися до граничної межі, з кожним роком збільшується.

Нині повністю вичерпано можливості для приймання документів на зберігання у трьох центральних державних архівах (ЦДАВО, ЦДІАК, ЦДІАЛ), п'яти державних архівах областей (Київської, Полтавської, Харківської, Хмельницької, Чернівецької), а також м. Києва. Сховища трьох центральних державних архівів (ЦДАГО, ЦДНТА, ЦДАМЛМ) та 12 державних архівів областей (Вінницької, Дніпропетровської, Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської, Миколаївської, Одеської, Рівненської, Тернопільської, Херсонської, Черкаської, Чернігівської) заповнені на 90-99%.

В архівних установах усіх рівнів близько 13% наявних стелажів – дерев'яні, а 13 % документів НАФ з паперовою основою зберігаються у незакартонованому стані. Крім того, частина картонажів для зберігання документів НАФ, відповідно до світових стандартів, потребують заміни на безкислотні.

Викликає занепокоєння захищеність архівних будівель. У зв'язку з дефіцитом фінансування низка державних архівів була змушена відмовитись від послуг охорони підрозділами поліції охорони, що передбачено постановою Кабінету Міністрів України від 10.08.1993 № 615 «Про заходи щодо вдосконалення охорони об'єктів державної та інших форм власності».

З метою вирішення питання Укрдержархів звернувся до Міністерства внутрішніх справ України щодо забезпечення охорони будівель державних архівів Національною гвардією України.

На сьогодні не забезпечено позавідомчою охороною понад 80 % будівель архівних установ, з них: 33 % центральних держархівів, 54 % держархівів областей, 74 % галузевих держархівів, 88 % архівних відділів райдержадміністрацій, 74 % архівних відділів міських рад.

Не оснащено охоронною сигналізацією (або вона знаходиться у неробочому стані) 44 % будівель архівних установ, з них: 33 % центральних держархівів, 25 % держархівів областей, 41 % галузевих держархівів, 52 % архівних відділів райдержадміністрацій та 32 % приміщень архівних відділів міських рад.

Існує гостра потреба в оснащенні архівних приміщень сучасними протипожежними засобами.

Пожежною сигналізацією не забезпечено (або вона знаходиться у неробочому стані) 48 % архівних будівель, з них: 33 % центральних держархівів, 25% держархівів областей, 34 % галузевих держархівів, а також 56 % архівних відділів райдержадміністрацій, 36 % архівних відділів міських рад.

Не оснащено (або знаходяться у неробочому стані) системи пожежогасіння у 95 % сховищ архівних установ.

Нагальною є потреба в оснащенні архівосховищ сучасними системами вентиляції і кондиціонування повітря, новітніми технічними засобами для дезінсекції, дезинфекції документів. Не обладнано системами кондиціонування та вентиляції повітря (або вони знаходяться у неробочому стані) 85 % архівосховищ.

Обсяги реставрації та ремонту документів НАФ в архівних установах залишаються недостатніми, враховуючи їхні потреби.

Невідкладного вирішення потребує питання збільшення обсягів страхового копіювання документів НАФ. У зв'язку із дефіцитом фінансування на витратні матеріали та штатних одиниць кількість од. зб., на які створено страховий фонд архівними установами знижується з кожним роком.

З урахуванням зростаючих потреб на інформацію, що міститься у документах НАФ, обсяги оцифрування також залишаються недостатніми.

З метою вирішення проблем місцевих державних архівів Укрдержархівом надсилалися запити до голів облдержадміністрацій.

3. ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО АРХІВНОГО ФОНДУ, ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗА СТАНОМ ДІЛОВОДСТВА, ВПРОВАДЖЕННЯМ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ, ЕКСПЕРТИЗОЮ ЦІННОСТІ ТА ЗБЕРЕЖЕНІСТЮ ДОКУМЕНТІВ В УСТАНОВАХ, ОРГАНІЗАЦІЯХ, НА ПІДПРИЄМСТВАХ

З метою забезпечення формування Національного архівного фонду документами, що відбивають сучасну історію України:

на постійне зберігання прийнято 452 267 од. зб. документів постійного зберігання, з них 442 509 од. зб. управлінської документації, 4 297 од. зб. документів особового походження, 3 334 од. зб. науково-технічної документації, 2 127 од. зб. кіно-, фото-, фоно-, відеодокументів;

до Національного архівного фонду за результатами експертизи цінності документів включено 1 189 579 одиниць зберігання управлінської документації.

Від ліквідованих підприємств, установ і організацій прийнято 112 081 од. зб. із кадрових питань (особового складу).

Крім того, експертно-перевірними комісіями (ЕПК) державних архівів погоджено:

описи з кадрових питань (особового складу) – на 495 122 од. зб.;

номенклатури справ 6 167 установ – джерел формування НАФ та установ, у діяльності яких не утворюються документи НАФ.

На договірних засадах державними архівами, архівними відділами райдержадміністрацій та міських рад проведено науково-технічне опрацювання 199 543 од. зб. усіх видів документів, зокрема:

111 857 од. зб. управлінських документів постійного зберігання підприємств, установ, організацій;

28 298 од. зб. управлінських документів тимчасового зберігання;

57 801 од. зб. документів із кадрових питань (особового складу);

1 587 од. зб. науково-технічної документації.

В Україні працює 17 приватних архівів (із них 4 – засновані юридичними особами), в яких зберігається понад 12 800 фондів, понад 435 тис. документів із кадрових питань (особового складу) та майже 2 млн. справ тимчасового зберігання.

З метою удосконалення роботи з документами в установах, організаціях, на підприємствах, що перебувають у зоні комплектування відповідної архівної установи, державними архівами, архівними відділами райдержадміністрацій та міських рад проведено 5 029 перевірянь роботи служб діловодства, експертних комісій та архівних підрозділів, проведено 22 огляди стану роботи з документами в установах – джерелах формування НАФ, організовано 903 семінари та курсів із підвищення кваліфікації для працівників діловодних, архівних, експертних служб.

На сьогодні одним із першочергових пріоритетів Уряду є розвиток електронного урядування, як форми організації державного управління, що сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 вересня 2017 р. № 649-р затверджено Концепцію розвитку електронного урядування в Україні, у якій впровадження електронного документообігу визначено однією із важливих складових електронного урядування.

Працівників Укрдержархіву, ЦДЕА України та ЦДАВО України було включено до складу Робочої групи Секретаріату Кабінету Міністрів України з питань впровадження електронного документообігу у центральних та місцевих органах виконавчої влади. На засіданнях цієї групи обговорювалися питання розроблення нормативно-правових актів із зазначеного питання та їх оперативного впровадження у діяльність органів виконавчої влади. Зважаючи на це, актуальним на сьогодні визначення порядку приймання-передачі електронних документів до державних архівних установ, архівних установ районних держадміністрацій та міських рад. Відповідний проект наказу, підготовлений Укрдержархівом та ЦДЕА України, нині перебуває на розгляді у Міністерстві юстиції України.

4. ІНФОРМУВАННЯ СУСПІЛЬСТВА ПРО РОБОТУ УКРДЕРЖАРХІВУ, АРХІВНИХ УСТАНОВ ТА УСТАНОВ СТРАХОВОГО ФОНДУ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Робота Укрдержархіву, архівних установ та установ страхового фонду документації базується на принципах відкритості і прозорості, що передбачає доступність інформації про їхню роботу, проведення прозорих консультацій, публічних інформаційних заходів з безпосередньою участю громадськості.

Взаємодія з громадськістю та засобами масової інформації

На виконання Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05.11.2008 № 976, Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996, відповідних рекомендацій Кабінету Міністрів України та з метою забезпечення взаємодії структурних підрозділів Укрдержархіву під час планування та організації консультацій з громадськістю, взаємодії з громадською та науково-експертною радами при Укрдержархіві, сприяння проведенню громадської експертизи, Укрдержархівом затверджено наказ від 27 вересня 2017 року № 72 «Про забезпечення взаємодії структурних підрозділів Укрдержархіву під час планування та організації консультацій з

громадськістю». Наказом від 28 грудня 2017 року № 99 затверджено нове Положення про громадську раду при Державній архівній службі.

З метою посилення координації інформаційної діяльності Укрдержархіву та установ, що належать до сфери його управління, затверджено наказ Укрдержархіву від 9 жовтня 2017 року № 76 «Про забезпечення інформаційно-комунікаційного супроводження суспільно-значущих заходів та взаємодію із засобами масової інформації».

Минулий рік, як і попередні, характеризується конструктивною взаємодією Укрдержархіву з громадською і науково-експертною радами при Державній архівній службі. Усі засідання відбувалися за участі керівництва та відповідальних працівників Укрдержархіву.

Члени громадської та науково-експертної рад при Державній архівній службі беруть постійну участь у публічних заходах, організованих Укрдержархівом (засіданнях колегії, міжвідомчих нарадах, семінарах, круглих столах, конференціях, прес-конференціях, громадських обговореннях, відкритті виставок фото- та архівних документів, презентаціях видань тощо). Рівень пропозицій, які надавалися громадською та науково-експертною радами при Державній архівній службі під час обговорення проектів нормативно-правових актів, є достатньо високим. Працівниками Укрдержархіву також розглядалися пропозиції, що надходили від громадськості під час проведення електронних консультацій.

Інформація та звітні матеріали про діяльність цих рад оприлюднена на офіційному веб-порталі Укрдержархіву у рубриці «Громадська рада при Укрдержархіві» та розділі «Дорадчі органи» рубрики «Укрдержархів».

У своїй роботі Укрдержархів дотримується вимог Регламенту Кабінету Міністрів України, в частині зазначення у пояснювальних записках до проектів нормативно-правових актів інформації про результати проведення консультацій з громадськістю, пропозицій та зауважень громадськості і ступеня їх врахування, запропонованих шляхів мінімізації негативних наслідків неврахування таких пропозицій та зауважень, а також способів врегулювання конфлікту інтересів.

Керівництво та відповідальні працівники Укрдержархіву, державних архівних установ брали участь у таких заходах за участі громадськості: у зустрічі з Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини Валерією Лутковскою з питань збереження та доступу до архівів (11 січня); засіданні робочої групи з питань підготовки концепції реформування архівної галузі, до складу якої увійшли члени громадської ради при Укрдержархіві (23 січня); відкритті науково-практичної конференції «Київщина: Історія та сучасність»

до 85-річчя утворення Київської області (6 квітня); літературно- мистецькому святі «Весна в Плютах», що відбулося у відділі «Літературно- мистецькі Плюти» Центрального державного архіву літератури і мистецтва України з нагоди 100- річчя архівної справи в Україні та Міжнародного дня музеїв (19 травня); засіданні робочої групи з вивчення порядку надання платних послуг архівними установами, що утримуються за рахунок бюджетних коштів, до складу якої увійшли члени громадської ради при Укрдержархіві (31 травня); круглому столі на тему: «Проблеми розміщення та збереження цілісності архівно-музейних фондів Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України», що відбувся у конференц-залі Українського національного інформаційного агентства «Укрінформ» (5 липня); круглому столі «Архівна справа в Україні: підсумки та перспектива майбутнього» з нагоди 100-річчя від дня створення системи архівних установ України (21 вересня); у круглому столі, присвяченому збереженню та примноженню документальної пам'яті українського народу, за участі народного депутата України, голови Підкомітету з питань економічного, секторального співробітництва та поглибленої і всеохоплюючої зони вільної торгівлі між Україною та ЄС Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції Оксани Білозір (29 вересня); у щорічній науковій конференції «Всеукраїнські Вісімнадцяті джерелознавчі читання», присвяченій 100-річчю Української революції і 100-річчю розвитку архівної системи в Україні (15 листопада); у Міжнародній науково-практичній конференції «Архіви в сучасному світі: виклики та завдання» (7 грудня).

13 грудня Голова Державної архівної служби України зустрілася із студентами Навчально-наукового інституту неперервної освіти Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова та Гуманітарного інституту Національного авіаційного університету.

До складу дорадчих органів ЦДАГО, ЦДІАК, ЦДІАЛ, ЦДКФФА, ЦДАМЛМ, ЦДНТА, ЦДАЗУ, ЦДЕА, держархівів Волинської, Дніпропетровської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Кіровоградської, Львівської, Луганської, Миколаївської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Тернопільської, Харківської, Херсонської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької, Чернігівської областей та м. Києва, НДІ мікрографії увійшли представники інститутів громадянського суспільства.

При Держархіві Миколаївської області створено Науково-експертну раду, при держархівах Вінницької, Одеської, Рівненської та Хмельницької областей – Громадські ради.

Участь громадян у формуванні та реалізації державної політики багато в чому залежить від їх поінформованості. Співпраця Укдержархіву та державних архівних установ, спеціальних установ СФД із засобами масової інформації та інститутами громадянського суспільства спрямована на забезпечення доступу громадян до офіційної інформації про їх діяльність. Зазначене питання перебуває під постійним контролем керівництва Укдержархіву.

Для забезпечення оперативного реагування на інформацію, розміщену у ЗМІ про діяльність Укдержархіву, державних архівних установ та спеціальних установ СФД в Укдержархіві щотижня здійснюється моніторинг з використанням системи моніторингу «UAPort» на базі Інформаційного центру «Електронні вісті».

ЦДАГО, ЦДАК, ЦДКФФА, ЦДНТА, ЦДАЗУ та держархіви Закарпатської, Київської, Полтавської, Херсонської, Черкаської, Чернівецької областей та НДІ мікрографії здійснюють моніторинг щодня, інші державні архівні установи та спеціальні установи СФД – щотижня.

У 2017 році до Укдержархіву, державних архівних установ та спеціальних установ СФД інформаційні запити та скарги від представників засобів масової інформації на неналежний розгляд їх запитів не надходили.

У минулому році за участі Укдержархіву, державних архівних установ та спеціальних установ СФД вийшло понад 354 телесюжети та телепередачі, 300 радіосюжетів та радіопередач, опубліковано у друкованих періодичних ЗМІ 1284 статті.

Низова ланка архівних установ у переважній більшості співпрацює з місцевими друкованими періодичними ЗМІ. Найбільшу кількість радіо- (середній показник – від 5 до 12) та телепередач (середній показник – 2) минулого року було підготовлено архівними відділами райдержадміністрацій Вінницької, Дніпропетровської, Київської, Львівської, Полтавської, Тернопільської, Харківської, Чернівецької, Чернігівської, Черкаської областей та архівними відділами міських рад Дніпропетровської, Київської, Львівської, Полтавської, Сумської, Хмельницької та Черкаської областей.

Слід відзначити активну співпрацю з місцевими друкованими періодичними ЗМІ архівних відділів райдержадміністрацій Вінницької, Дніпропетровської, Київської, Кіровоградської, Полтавської, Харківської, Херсонської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької, Чернігівської областей, серед архівних відділів міських рад – архівних відділів Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Київської, Херсонської, Хмельницької областей.

У 2017 році продовжено реалізацію проектів «АРХІВажлива СПРАВА» (ЦДАМЛМ), «Гортаючи архівні сторінки» (ЦДАВО), «Архів Alive», «Архів Blitz» та «Архів Cetera» (ЦДІАК), якими передбачено заходи з популяризації документальної спадщини архівів.

Традиційною є участь Укрдержархіву, державних архівних установ та спеціальних установ СФД у брифінгах, прес-конференціях, круглих столах, інших інформаційних заходах, до участі у яких запрошуються ЗМІ та громадськість.

Серед них слід відзначити участь Голови Державної архівної служби:

у презентації архівно-музейного проекту «Декомунізація: архівні хроніки», що відбувся під патронатом Міністра юстиції України Павла Петренка у Національному музеї історії України (10 квітня);

у прес-конференції, присвяченій 10-й річниці утворення Центрального державного електронного архіву України та Центрального державного архіву зарубіжної україніки, що відбулася в Українському національному інформаційному агентстві «Укрінформ» (12 травня);

у відкритті виставки «Шлях Держави. Символи відродження», що відбулася у Будинку Верховної Ради України (23 серпня);

у церемонії урочистого відкриття виставки «Українська дипломатія 1917–1924 рр.: зародження національних традицій», що відбулося в рамках Міжнародної наукової конференції «Сучасна українська дипломатична служба: шлях тривалістю 100 років» (28 листопада).

Серед інформаційних заходів, проведених держархівами, широке висвітлення у ЗМІ мало відкриття виставки «100-років Української революції. Відроджена держава» (березень), проведення прес-конференції в Українському національному інформаційному агентстві «Укрінформ», присвяченої 10-й річниці заснування ЦДЕА України та ЦДАЗУ (травень), відкриття та експонування пересувної виставки копій оригінальних карт Державного архіву Київської області «Київщина на картах XVI-XIX століття» (березень-жовтень), висвітлення проблеми розміщення ЦДАМЛМ України після закінчення терміну дії договору оренди будівлі колишньої бурси Національного заповідника «Софія Київська» (червень-грудень), відкриття Третьої Міжнародної науково-практичної конференції «Архів. Історія. Сучасність», присвяченої 100-річчю Української Народної Республіки і 100-річчю від дня створення системи архівних установ України (жовтень), відкриття художньо-документальної виставки ЦДАМЛМ України «150-річчю Національної опери України присвячується...» (листопад), урочисте засідання редакційної колегії науково-практичного журналу «Архіви

України», присвячене 70-річчю друкованого видання українських архівістів (листопад), відкриття міжнародної науково-практичної конференції «Архіви в сучасному світі: виклики та завдання» (грудень).

Найчастіше інформаційні заходи держархівів відвідують: студенти (20%), науковці (25–30%), громадськість (25–30%), дослідники, що працюють у читальних залах архівів (15%), пересічні громадяни (5–10%), школярі (30%). Це середній показник.

Найактивніше публікуються у пресі ЦДАГО, ЦДІАК, ЦДІАЛ, ЦДКФФА, ЦДАЗУ, держархіви Волинської, Донецької, Закарпатської, Київської, Кіровоградської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Хмельницької, Чернігівської областей.

На постійній основі з електронними ЗМІ співпрацюють ЦДАГО, ЦДАМЛМ, ЦДКФФА, ЦДЕА, ЦДАЗУ, держархіви Волинської, Дніпропетровської, Івано-Франківської, Київської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Тернопільської, Чернігівської областей.

Постійні рубрики на телеканалах мають держархіви Вінницької (ТРК «Вінтера», «Віта»), Кіровоградської (ПАТ «НСТУ»), Миколаївської (телеканали «Миколаїв», «ТАК-TV»), Одеської (ТРК «Град», «Первый городской»), Полтавської (ПАТ НТУ «Полтавська філія телерадіокомпанії «Лтава», студія «Місто»), Рівненської (Рівненська ОДТРК), Херсонської (ПАТ «НСТУ Херсонська регіональна дирекція «Скіфія», ТРК «ВТВ плюс»), Хмельницької (ОТРК «Поділля-центр»), Чернівецької (телеканал «Буковина»), Чернігівської (Чернігівська ОДТРК) областей, м. Києва («ТРК «Київ»).

Найбільш активними у підготовці телепередач та телесюжетів є ЦДІАК, ЦДКФФА, ЦДАМЛМ, держархіви Вінницької, Дніпропетровської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Тернопільської, Херсонської, Чернігівської областей.

Рубрики на радіо мають державні архіви Миколаївської («Миколаїв ФМ»), Одеської (ТРК «Град»), Хмельницької (Хмельницька регіональна дирекція «Поділля-Центр»), Чернігівської (ПАТ «НСТУ» «Чернігівська регіональна дирекція») областей, м. Києва («Голос Києва» (105 FM).

Рубрики у друкованих виданнях мають УНДІАСД («Діловодство та документообіг», «Довідник кадровика»), ЦДАГО («Голос України»), ЦДНТА («Харьковские известия»), ЦДЕА («Діловодство та документообіг»), державні архіви Волинської («Волинська газета»), Закарпатської («Новини Закарпаття»), Київської («Час Київщини»), Кіровоградської («Народне слово», «Нова газета», «Наше місто»), Полтавської («Край», «Полтавські

епархіальні відомості»), Рівненської («Волинський монітор», «Рідний край», «Сім днів»), Херсонської («Наддніпряньська правда»), Чернівецької («Погляд») областей.

Найбільш активними у підготовці радіопередач та радіосюжетів є ЦДАГО, ЦДІАК, ЦДНТА, держархіви Київської, Миколаївської, Одеської, Херсонської, Хмельницької, Чернігівської областей, м. Києва.

Взаємодія спеціальних установ СФД із ЗМІ та громадськими організаціями носить обмежений характер, що пояснюється специфікою їхньої діяльності. Основна форма інформування про їх діяльність – розміщення відповідної інформації на власному веб-сайті та публікація фахових статей у науково-технічних журналах, збірниках матеріалів наукових конференцій певної тематики.

Прикладом організації взаємодії зі ЗМІ та громадськістю у 2017 році є робота ЦДАГО, ЦДКФФА, ЦДНТА, ЦДАМЛМ, ЦДЕА, ЦДАЗУ, держархівів Київської, Кіровоградської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Херсонської, Хмельницької та Чернігівської областей. Позитивним є осучаснення методів роботи з інформування громадськості про діяльність державних архівів з супроводу власних сторінок архівів у соціальній мережі Facebook.

Тематика інформацій про діяльність Укрдержархіву, державних архівних установ та спеціальних установ СФД є досить різноманітною та цікавою, більшість інформацій підготовлено на достатньо високому професійному рівні.

У 2017 році Укрдержархівом та архівними установами проводилась робота з наближення діяльності архівних установ до потреб громадянського суспільства *шляхом розширення доступу* до архівних документів, підготовки збірників документів, монографій, біографічних та довідкових видань, демонстрації документальних виставок, виконання запитів юридичних і фізичних осіб, створення системи інформаційних ресурсів тощо.

Виконання запитів

Упродовж звітнього періоду архівні установи виконали 73 554 **тематичні запити** (на 9,5% менше, ніж у 2016 році), з яких 62691 (85%) – із позитивним результатом.

Найбільше таких запитів виконали ЦДАВО, ЦДІАК, держархіви Волинської, Дніпропетровської, Закарпатської, Запорізької, Львівської, Одеської, Рівненської областей, м. Києва, архівні відділи

райдержадміністрацій Київської, Тернопільської, Хмельницької областей та архівні відділи міськрад Дніпропетровської, Київської, Харківської областей.

Переважає більшість тематичних запитів стосувалася виявлення відомостей біографічного характеру та з краєзнавчої тематики; підтвердження факту виділення земельних ділянок підприємствам та організаціям під будівництво об'єктів, введення їх в експлуатацію та передачу на баланс; надання дозволів на перебудову та реконструкцію; реорганізації, ліквідації підприємств, установ та організацій; змін в адміністративно-територіальному поділі; історії культових споруд.

Протягом 2017 року архівні установи виконали 44 103 запити за актами цивільного стану, що на 5% менше, ніж у 2016 році. Найбільшу кількість таких запитів виконали держархіви Вінницької, Житомирської, Закарпатської, Одеської, Сумської, Харківської, Хмельницької, Чернівецької та Чернігівської областей.

У 2017 році на 4,5% зросла кількість **генеалогічних запитів**. Протягом року державні архіви виконали 3 293 таких запитів. Найбільшу кількість генеалогічних запитів виконали ЦДАЛ (1 012), держархіви Київської (165), Одеської (178), Полтавської (170), Сумської (293), Харківської (196) та Черкаської (155) областей.

Минулого року ЦДАЛ, держархіви Волинської, Дніпропетровської, Житомирської, Івано-Франківської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької областей активно співпрацювали з генеалогічними товариствами та організаціями, у тому числі: Українським центром генеалогічних досліджень, товариством Червоного Хреста України, Українською іноземною юридичною колегією, адвокатським об'єднанням “Українська Правнича Колегія”, ТОВ “Генеалогічне агентство “Сімейний архів” (Російська Федерація), Міжнародним генеалогічним бюро Family Tree Ltd (м. Будапешт, Угорщина), Центральним архівом історії єврейського народу, Об'єднанням іудейських громад та організацій Житомирського регіону.

Тематика **запитів соціально-правового характеру** у 2017 році: трудовий стаж та розмір заробітної плати (51%), виділення земельних ділянок (14%); політичні репресії та розкуркулення (9%); участь у підпільному та партизанському русі у період Другої світової війни (2%); перебування на окупованій території, в евакуації, примусове вивезення до Німеччини (5,5%); присвоєння нагород і медалей, наукових ступенів та вчених звань (7%); навчання (7%), інше (4,5%).

За звітний період архівні установи виконали 280972 запитів соціально-правового характеру (на 38893 запити або на 16% більше, ніж минулого

року), що на 68% більше від запланованого. На 242896 (86,5%) запитів соціально-правового характеру архівними установами надано позитивну відповідь і ще на 17197 (6%) запитів – рекомендації щодо місця зберігання запитуваних документів.

Центральні державні архіви виконали 3850 запитів соціально-правового характеру, держархіви областей – 45583 запити, архівні відділи райдержадміністрацій – 122694 запити, архівні відділи міськрад – 108845 запитів.

Найбільше таких запитів виконали ЦДАЛ (2174), держархіви Вінницької (2029), Волинської (2414), Дніпропетровської (2092), Житомирської (3362), Львівської (4577), Миколаївської (3152), Одеської (3927), Сумської (4151) та Чернігівської (3949) областей. Серед архівних відділів райдержадміністрацій від 6,3 до 14,1 тис. запитів соціально-правового характеру виконали архівні відділи Житомирської, Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської, Одеської, Рівненської, Сумської, Тернопільської та Харківської областей; від 6 тис. до 16,5 тис. запитів виконали архівні відділи міськрад Дніпропетровської, Донецької, Запорізької, Одеської, Сумської та Черкаської областей.

На особистому прийомі керівництвом та працівниками столів довідок архівних установ прийнято майже 170 тис. звернень.

Продовжувалася робота зі створення баз даних (переліків), каталогів, інших довідково-пошукових засобів. Поширення державними архівами інформації про склад і зміст документів, місце зберігання документів ліквідованих установ (підприємств, організацій), іншої інформації довідкового характеру, через власні веб-сайти та засоби масової інформації сприяла зменшенню кількості непрофільних запитів від заявників.

Активну роботу щодо розміщення оцифрованих описів на офіційних веб-сайтах проводять: ЦДАВО, ЦДАГО, ЦДІАК, ЦДАЛ, ЦДАМЛМ, держархіви Вінницької, Кіровоградської, Миколаївської, Одеської, Тернопільської, Харківської, Черкаської та Чернігівської областей.

Видавнича діяльність

Підготовка збірників документів, наукових розвідок, монографій, біографічних та довідкових видань була спрямована на виконання Плану науково-видавничої роботи державних архівних установ на 2017 рік та Перспективного плану науково-видавничої роботи на 2014–2018 роки.

Слід відзначити науково-видавничу роботу ЦДАВО, ЦДАГО, ЦДІАЛ, ЦДНТА, держархівів Вінницької, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Херсонської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької областей.

Серед видань, що вийшли друком у 2017 році на найбільшу увагу заслуговують збірники документів та науково-документальні видання: “Головноуповноважений уряду Української Народної Республіки (1919–1920)”, “Чорнобиль. Документи Оперативної групи ЦК КПУ (1986–1988)”, “Колгоспна дослідна справа в УСРР/УРСР у 1934–1956 роках”, “Топографічний опис Подільської губернії 1799 р.”, “Архівна справа на Хмельниччині в міжвоєнний період”, “В боротьбі за Україну: протистояння Якова Гальчевського більшовицькій владі в 1921–1924 рр. на Поділлі”, “Черкащина в добу Української революції 1917–1921 років”, “Українська революція 1917–1921 рр. на Тиврівщині: події та люди”, “Українська революція 1917–1921. Полтавський вимір. Події, постаті, документи”.

З метою встановлення основних організаційних вимог до підготовки архівними установами документальних видань з використанням документів НАФ Укрдержархівом підготовлено та подано до Міністерства юстиції проект наказу “Про затвердження Порядку підготовки документальних публікацій”.

Виставкова діяльність

У 2017 році архівні установи перевиконали план з підготовки виставок архівних документів на 41%, підготувавши 1856 виставок. Центральними державними архівами підготовлено – 122, держархівами областей – 431, архівними відділами райдержадміністрацій – 1014, архівними відділами міськрад – 289.

Найактивнішими в організації та проведенні виставок були держархіви ЦДАВО (38), Житомирської (21), Закарпатської (23), Київської (25), Кіровоградської (25), Одеської (21), Тернопільської (21), Хмельницької (24) та Чернігівської (26) областей.

Необхідно також відзначити активну виставкову роботу архівних відділів райдержадміністрацій Дніпропетровської (63), Житомирської (69), Київської (97), Чернігівської (77) областей та архівних відділів міськрад Дніпропетровської (42), Донецької (43), Київської (38) областей.

22 січня 2017 року під час церемонії урочистого відкриття тематичної виставки, присвяченої історії державотворення в Україні, яка відбулася в Національному музеї Тараса Шевченка за участі Президента України Петра Порошенка, експонувався оригінал Універсалу Директорії Української

Народної Республіки про злуку з Західноукраїнською Народною Республікою, 22 січня 1919 року (Акта злуки), що зберігається в ЦДАВО.

23 серпня 2017 року в рамках урочистостей з нагоди Дня незалежності України у Будинку Верховної Ради України відкрито виставку “Шлях Держави. Символи відродження”. До експозиції, яка започаткувала створення Музею українського парламентаризму, увійшли копії документів з фондів ЦДАВО, ЦДКФФА, ЦДАЗУ.

28 листопада 2017 року у Дипломатичній академії України імені Г.Й. Удовенка при МЗС України в рамках Міжнародної наукової конференції “Сучасна українська дипломатична служба: шлях, тривалістю 100 років” відкрито виставку “Українська дипломатія 1917–1924 рр.: зародження національних традицій”. Організаторами виставки виступили Міністерство закордонних справ України, Укрдержархів та Наукове товариство історії дипломатії та міжнародних відносин. До експозицій увійшли документи з фондів ЦДАВО, ЦДАГО, ЦДКФФА, Держархіву м. Києва. Зазначена виставка на даний час продовжує експонуватися у державних установах, музейних закладах тощо.

Крім того, на високу оцінку заслуговує рівень підготовки наступних виставок: “Київщина на картах XVI–XIX століття” до 85-річчя утворення Київської області (28 лютого, Держархів Київської області); архівно-музейний проект “Декомунізація: архівні хроніки” (10 квітня, Національний музей історії України); “Конституційний процес в Україні: мовою документів” (22 червня, Полтавська обласна державна адміністрація); “Шлях до перемоги” (5 травня, Держархів Волинської області); “До Дня перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939–1945 років” (5 травня, Держархів Чернігівської області); “Перший Уряд України: становлення влади (до 100-річчя створення Генерального Секретаріату УНР)” (18 липня, Будинок Уряду), “Загартовані безсмертям”, приурочена до сторіччя створення армії УНР та Дня захисника України (11 жовтня, Київський міський будинок учителя); “До Дня захисника України” (13 жовтня, Держархів Чернігівської області).

Протягом звітного періоду проводилася також активна робота із підготовки on-line виставок. У 2017 році на офіційному веб-порталі Укрдержархіву опубліковано 6 on-line виставок (548 документів), на веб-сайтах центральних державних архівів, держархівів областей, м. Києва – 188 on-line виставок (близько 6,5 тис. документів). Найбільшу кількість on-line виставок опубліковано на веб-сайтах ЦДАВО (17), ЦДІАК (12), держархівів

Запорізької (13), Кіровоградської (11), Луганської (11), Львівської (13) та Миколаївської (10) областей.

Читальні зали

У порівнянні з минулим роком кількість користувачів, зареєстрованих у читальних архівних установ, зросла на 1,5% і становила 26811, у тому числі 1169 (4%) іноземців. До читальних залів архівних установ протягом року видано 441624 справи (на 48% більше запланованого).

Найбільше навантаження припало на читальні зали ЦДАВО (4 201 відвідування), ЦДІАК (14 105 відвідувань), держархівів Волинської (4151 відвідування), Житомирської (4 104 відвідування), Київської (3 778 відвідувань), Одеської (4 986 відвідувань), Харківської (5 060 відвідувань) та Чернігівської (3 428 відвідувань) областей.

Основна тематика досліджень, що проводилися користувачами у читальних залах архівних установ протягом 2017 року, залишилася незмінною: паювання землі і майна сільгосп підприємств, майнові права, історія та діяльність підприємств і установ, історія православних храмів та монастирів, культових споруд інших релігійних конфесій, генеалогічні дослідження, історія Другої світової війни, період нацистської окупації, визвольний рух ХХ століття, жертви репресій ХХ ст., перейменування вулиць, життя та діяльність історичних постатей, діячів культури, мистецтва, освіти і науки, дослідження з краєзнавства, історичного минулого регіонів.

Зберігається тенденція до зростання кількості дослідників користувачів, які працюють в читальних залах державних архівів за генеалогічною тематикою. У 2017 році в читальних залах державних архівів працювало 6306 таких дослідників (2016 р. – 6 258, 2015 р. – 5 604, 2014 р. – 3 339).

Найбільшу кількість таких дослідників зареєстровано у читальних залах ЦДІАК (943), ЦДІАЛ (328), держархівів Вінницької (357), Дніпропетровської (478), Житомирської (582), Київської (381), Одеської (482), Харківської (360), Хмельницької (301) та Чернігівської (319) областей.

Невирішеними залишаються питання оснащення читальних залів державних архівів системами відеоспостереження, копіювальною технікою, комп'ютерами для потреб користувачів, підключення їх до електронних ресурсів державних архівів та всесвітньої мережі Інтернет.

На сьогодні комп'ютери встановлено в читальних залах ЦДАВО, ЦДІАК, ЦДІАЛ, ЦДНТА, ЦДАМЛМ, держархівів Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Житомирської, Запорізької, Київської, Кіровоградської, Миколаївської, Одеської, Рівненської, Сумської, Харківської, Херсонської,

Хмельницької, Черкаської, Чернівецької та Чернігівської областей. Дослідники мають можливість виходу до мережі Інтернет в читальних залах ЦДНТА, держархівів Волинської, Дніпропетровської, Житомирської, Запорізької, Кіровоградської, Миколаївської, Одеської, Рівненської, Харківської, Херсонської, Черкаської та Чернігівської областей.

Офіційний веб-портал Укрдержархіву, державних архівних установ та НДІ мікрографії стають ефективними інструментами для громадян та організацій в отриманні публічної та суспільно значущої інформації, у забезпечення їхніх потреб на отримання електронних послуг, стати ефективним майданчиком для комунікації, за допомогою якого користувачі матимуть змогу отримати якнайбільше інформації для задоволення своїх потреб.

Згідно з чинним законодавством та з метою забезпечення ефективності та прозорості своєї діяльності Укрдержархів, державні архівні установи та НДІ мікрографії забезпечують розміщення і постійне оновлення на власних офіційних веб-сайтах у мережі Інтернет публічної інформації, що перебуває у їх володінні та забезпечують таким чином доступ до публічної інформації громадськості, надання представникам громадськості інформаційних та інших послуг.

Наказом Укрдержархіву від 22.11.2017 № 89 затверджено новий регламент функціонування офіційного веб-порталу Укрдержархіву «Архіви України», порядок інформаційного наповнення офіційного веб-порталу «Архіви України, а також технічні вимоги на створення (модернізацію) офіційного веб-порталу, що стосуються доступу до них користувачів з вадами зору та слуху.

Розмір інформації на офіційному веб-порталі Укрдержархіву протягом року збільшився на 1,5 ГБ.

За результатами програмного засобу «Google Analytics» з 1 липня по 1 грудня 2017 року кількість відвідувачів офіційного веб-порталу Укрдержархіву «Архіви України» становила понад 87000. Середня тривалість сеансу (перебування відвідувача на сайті) становить 3 хвилини 11 секунд, кількість відвідувачів на добу – 497 осіб. Найбільш відвідуваними рубриками є: «Контакти», «Архівні установи», «Нормативна база», «Звернення громадян», «Консультації з громадськістю», «Документальні виставки on-line».

Цільовою аудиторією офіційного веб-порталу є громадяни України (77, 69 % усіх відвідувачів порталу) та інших країн світу (понад 125 країн світу).

Найчастішими зарубіжними гостями офіційного веб-порталу Укрдержархіву є громадяни США, Росії, Польщі, Німеччини, Канади, Великобританії, Нідерландів, Ізраїлю, Білорусі. Серед інших країн – відвідувачі з Франції, Австрії, Австралії, Греції, Казахстану, Італії, Туреччини, Молдови, Румунії, Латвії, Австрії, Аргентини, Іспанії, Бельгії, Швеції, Швейцарії, Словачії, Литви, Грузії, Болгарії, Китаю, Фінляндії, Сербії, Португалії, Японії, Естонії, Вірменії, Узбекистану, Азербайджану, Норвегії, Словенії, Чехії, Нідерландів, Бразилії.

У 2017 році на офіційному веб-порталі Укрдержархіву розміщено такі нові рубрики: «Повідом про корупцію», «Графік роботи громадської приймальні», реструкторизовано рубрику «Архіви у цифрах та фактах», у рубриці «Анонси» з'явилась підрубрика «Актуально».

Станом на грудень 2017 року на офіційному веб-порталі Укрдержархіву функціонує 30 тематичних рубрик.

Рівень інформаційної *відкритості офіційних веб-сайтів державних архівів* щороку збільшується.

Упродовж 2017 року державні архівні установи проводили роботу з поліпшення параметрів та дизайну власних офіційних веб-сайтів, спеціальну панель для користувачів з вадами зору з можливістю обрання шрифтів та кольорів сайту створено на офіційних веб-сайтах ЦДІАК, ЦДКФФА, ЦДНТА, ЦДЕА, ЦДАЗУ, держархівів Кіровоградської, Луганської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Харківської, Черкаської областей.

На веб-сайтах ЦДАВО, ЦДІАЛ, держархівів Волинської, Запорізької, Миколаївської, Чернівецької, Чернігівської областей передбачена можливість масштабувати (збільшувати, зменшувати) шрифти і елементи інтерфейсу офіційного веб-сайту засобами веб-оглядача.

До кінця поточного року ЦДАГО планує забезпечити доступність інформації офіційного веб-сайту для користувачів з вадами зору та слуху. Версія сайту ЦДАМЛІМ для користувачів з вадами зору та слуху наразі перебуває у режимі розробки та тестування, повноцінний запуск версії сайту заплановано на 2018 рік.

ЦДЕА України розроблено нову версію веб-сайту із застосуванням системи керування базами даних і контентом, сучасного веб-дизайну та юзабіліті. Станом на 1 грудня 2017 року оновлена версія веб-сайту розміщена в мережі Інтернет.

Протягом року проводились зміни дизайну та технічних параметрів веб-сайтів держархівів Луганської, Донецької, Черкаської областей.

Редизайн офіційних веб-сайтів у 2018 році планують провести ЦДАВО, ЦДАМЛМ, Держархіви Закарпатської, Івано-Франківської, Хмельницької областей. У рамках програми «Електронна Одещина» передбачено фінансування на створення у 2018 році нового веб-сайту Державного архіву Одеської області. Кількість відвідувань власних офіційних веб-сайтів державних архівних установ у середньому становить 60–100 осіб на добу, обсяг розміщеної інформації минулого року збільшився на 30–50%.

Англомовну версію веб-сайтів мають УНДІАСД, ЦДАГО, ЦДНТА, ЦДЕА, держархіви Волинської, Донецької, Львівської, Одеської, Рівненської, Сумської, Тернопільської, Харківської, Хмельницької областей та м. Києва.

Переклад інформації на веб-сайтах ЦДІАК, ЦДКФФА, ЦДАМЛМ, держархівів Дніпропетровської, Луганської, Житомирської, Харківської, Чернівецької, Черкаської областей будь-якою мовою можливий за допомогою вбудованого у пошукову систему перекладача Google-Translate.

Власні сторінки в соціальних мережах для активного спілкування з представниками громадськості та інститутами громадянського суспільства, засобами масової інформації мають архіви та керівники таких державних архівних установ: УНДІАСД, ЦДАВО, ЦДАГО, ЦДІАК, ЦДКФФА, ЦДАМЛМ, ЦДНТА, ЦДЕА, ЦДАЗУ, держархіви Вінницької, Донецької, Дніпропетровської, Київської, Кіровоградської, Луганської, Миколаївської, Одеської, Рівненської, Тернопільської, Харківської, Хмельницької областей.

Активну роботу щодо розміщення оцифрованих описів на офіційних веб-сайтах проводять: ЦДАВО, ЦДАГО, ЦДІАК, ЦДІАЛ, ЦДАМЛМ, держархіви Вінницької, Миколаївської, Одеської, Тернопільської, Харківської, Черкаської, Чернігівської областей.

Залишається актуальним питання оперативного оновлення інформації на власних офіційних веб-сайтах державних архівних установ.

90% власних офіційних веб-сайтів державних архівних установ мають дати оновлення рубрик.

У порівнянні з минулим роком покращилася ситуація з оперативним оновленням рубрик «Новини», «Анонси», «Прес-центр/Архів у ЗМІ».

Практикою стає розміщення іміджевих відео та фото до новин про проведені інформаційні заходи.

Інформація, що надходить щотижня на адресу Укрдержархіву щодо проведення держархівами інформаційних заходів та щодо нових інформацій у ЗМІ, оперативно розміщується на власному офіційному веб-порталі

Укрдержархіву в «Анонсах», «Новинах», «Прес-центрі», «Публікаціях на порталі», «Документальні виставки on-line», «Архівні установи».

Основними форматами, доступними для завантаження з сайтів державних архівних установ є jpg, png, pdf, doc, рідше – rar, rtf та ін., щодо їх розмірів, зазвичай вони не більше 5 МБ, в деяких випадках – до 10 МБ.

Залишається відкритим питання запровадження автоматизованих систем з функцією пошуку та можливості отримання он-лайн послуг та сервісів для відвідувачів. На жаль, на сьогодні серед основних чинників, що унеможливають такі нововведення є: відсутність фінансування, належного системного та програмного забезпечення, а також фахівців. Навігаційна доступність інформації про важливу інформацію у сфері основної діяльності Укрдержархіву, державних архівних установ є досить низькою, не завжди працює функція повернення на головну сторінку.

Водночас окремі державні архівні установи роблять конкретні кроки в цьому напрямку.

Для користувачів офіційного веб-сайту УНДІАСД запроваджена можливість отримання он-лайн послуг через рубрику «Електронний каталог Довідково-інформаційного фонду Галузевого центру науково-технічної інформації з архівної справи та документознавства». Через розширений пошук користувач має можливість в короткий термін віднайти та замовити потрібний документ. На веб-сайті ЦДАМЛМ можна замовити справу в режимі он-лайн, на веб-сайті Державного архіву Чернігівської області в тестовому режимі працює система оплати послуг он-лайн.

Спеціальні установи страхового фонду документації України власних офіційних веб-сайтів не мають. Інформація про регіональні центри страхового фонду документації відповідно до пункту 2 рішення колегії Укрдержархіву від 18.10.2011 «Про стан роботи державних архівних установ щодо створення супроводу власних веб-сайтів» представлена на сторінці департаменту СФД.

Підсумовуючи, слід відзначити, що забезпечення інформаційної відкритості офіційних веб-сайтів Укрдержархіву, державних архівних установ та НДІ макрографії і надалі залишатиметься одним з головних напрямків їхньої роботи.

Актуальним є подальша модернізація сайтів та приведення їх у відповідність до сучасних технічних вимог, які б дозволяли розвивати он-лайн сервіси (електронні послуги) та дотримуватися нових вимог законодавства щодо забезпечення доступу до інформації особам з особливими потребами, забезпечення їх відповідності загальноприйнятим

вимогам зручності користування та пошуку інформації на веб-сайтах (автоматизованих систем з функцією пошуку, а не ведення статичних таблиць у форматі електронного документа).

6. РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ СТРАХОВОГО ФОНДУ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Розробка та реалізація галузевих програм формування страхового фонду документації

На виконання вимог Міжвідомчої комісії з питань оборонно-промислового комплексу Ради національної безпеки і оборони України та враховуючи пропозиції ДК «Укроборонпром» у 2017 році розпочаті роботи щодо внесення змін до Державної програми формування страхового фонду документації на продукцію оборонного і мобілізаційного призначення на 2005-2020 роки (далі – Державна програма), що дозволить зберегти цінну технічну документацію на вироби обраного призначення, які безпосередньо впливають на стале функціонування та обороноздатність держави.

Укрдержархівом спільно з центральними органами виконавчої влади здійснені заходи щодо визначення номенклатури виробів та переліків об'єктів, які підлягають закладенню до СФД. Здобутком для держави буде закладення до СФД документації на озброєння, військову та спеціальну техніку і об'єкти, які увійшли до мобілізаційних завдань та державного оборонного замовлення. Загалом до буде закладена документація на 175 виробів загальним обсягом майже три мільйони аркушів формату А4.

У рамках виконання завдань щодо координації, методичного керівництва та контролю щодо розробки міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади галузевих програм створення страхового фонду документації (доповнень до програм) у 2017 році приймалась участь у розробленні 20 галузевих програм створення СФД (доповнень до програм) 16 міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, а саме:

- на еталони та стандарти Міністерства економічного розвитку і торгівлі України;

- на об'єкти міністерств аграрної політики України, охорони здоров'я України, соціальної політики України, освіти і науки України, а також державних служб: фіскальної, прикордонної, кримінально-виконавчої служби, автомобільних доріг України;

- на об'єкти Державного агентства України з управління зоною відчуження;

- на об'єкти цивільного захисту Державного комітету телебачення і радіомовлення України;

- на об'єкти морського та річкового транспорту, авіаційного транспорту Міністерства інфраструктури України;

- на об'єкти підприємств атомної промисловості та діючих шахт Міністерства енергетики та вугільної промисловості України;
- на об'єкти шахт та розрізів, які будуть закриті (законсервовані) Міністерства енергетики та вугільної промисловості України;
- на об'єкти НЕК Укренерго;
- на об'єкти НАЕК «Енергоатом»;
- на об'єкти ДП «Запорізька АЕС»;
- на об'єкти ДСП «Чорнобильська АЕС»;
- на об'єкти Національної академії педагогічних наук України.

За результатами проведеної роботи Укрдержархівом спільно з центральними органами виконавчої влади.

Затверджено 7 галузевих програм створення СФД (доповнень до програм):

- програма створення СФД на об'єкти будівництва Державного агентства України з управління зоною відчуження на період 2017-2020 років;
- програма створення СФД на об'єкти будівництва ДСП «Чорнобильська АЕС» на період 2017-2020 років;
- програма створення СФД на об'єкти підприємств атомної промисловості на 2018-2022 роки;
- програма створення СФД на об'єкти Запорізької АЕС на 2018-2022 роки;
- доповнення № 1 до програми формування СФД на об'єкти будівництва ДП НЕК «Укренерго» на період 2012-2017 років;
- доповнення № 2 до програми формування СФД Державної прикордонної служби України;
- зміна № 4 до програми створення СФД на об'єкти ВП «Атоменергомаш» на 2012-2016 роки.

Отримано 10 переліків об'єктів, документація на які підлягає закладанню до СФД України:

- на об'єкти Державної прикордонної служби України;
- на об'єкти дорожнього господарства України Державної служби автомобільних доріг;
- на об'єкти підприємств атомної промисловості Міністерства енергетики та вугільної промисловості;
- на об'єкти діючих шахт Міністерства енергетики та вугільної промисловості;
- на об'єкти будівництва Державного агентства України з управління зоною відчуження;
- на об'єкти авіаційного транспорту (узагальнюються в Мінінфраструктури);
- на об'єкти ДП НЕК «Укренерго»;
- на об'єкти будівництва ДП «НАЕК «Енергоатом»;
- на об'єкти Запорізької АЕС;
- на унікальні документальні пам'ятки Національної академії

педагогічних наук України.

Здійснюється супровід затвердження центральними органами виконавчої влади 5 проектів галузевих програм створення СФД (доповнень до них):

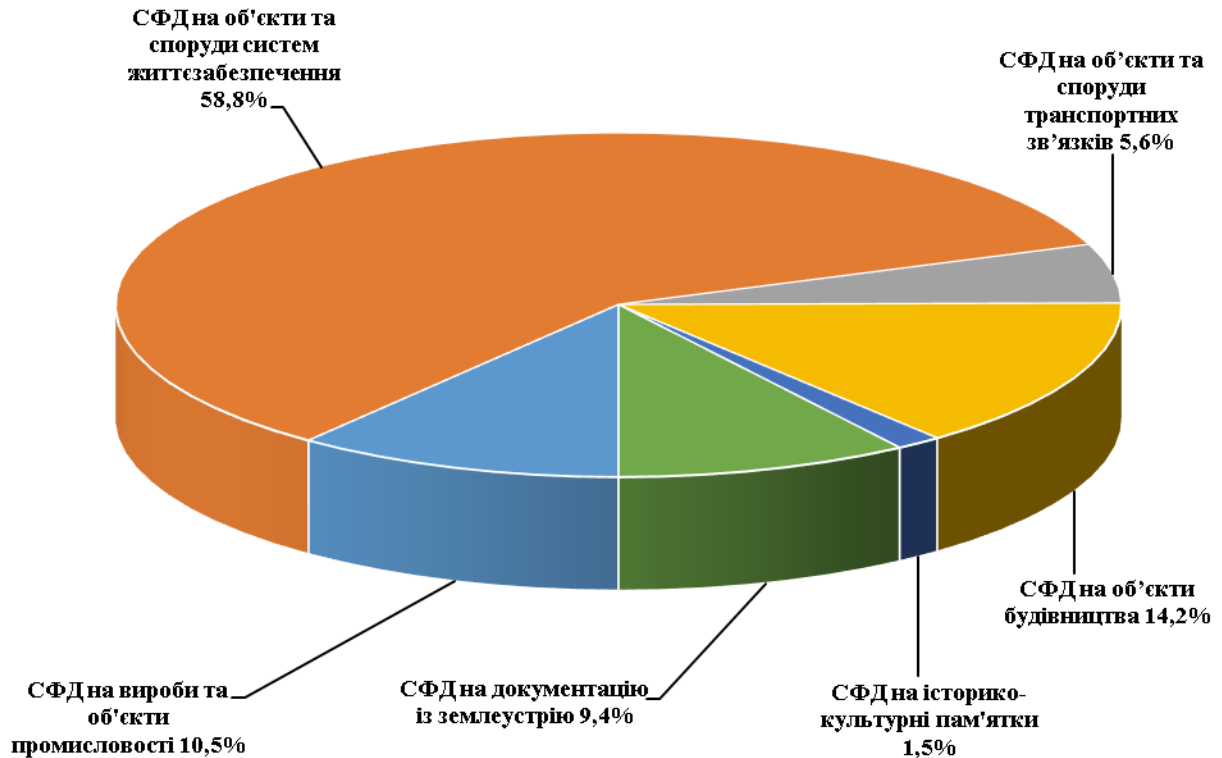
- на об'єкти морського та річкового транспорту на 2018-2022 роки;
- на об'єкти дорожнього господарства;
- на еталони та стандарти Міністерства економічного розвитку і торгівлі України;
- на об'єкти будівництва ДП «НАЕК «Енергоатом» на 2018-2022 роки;
- доповнення №2 до програми формування СФД на об'єкти та споруди Державної податкової адміністрації України.

З метою оперативного забезпечення користувачів та органів влади документацією, необхідною для потреб оборони України, поставлення на виробництво, експлуатацію та ремонт продукції оборонного і мобілізаційного призначення, та на виконання вимог Законів України «Про страховий фонд документації України», «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», «Про державне оборонне замовлення» здійснені заходи щодо реалізації Державної програми.

У 2017 році в межах бюджетних асигнувань проведені роботи з реалізації за Державної програми по 12 виробам. До СФД закладена документація загальним обсягом 211,1 тисяч аркушів формату А4. За низкою виробів роботи будуть продовжені у 2018 році.

У звітному році Укрдержархівом проведені роботи з координації та методичного забезпечення щодо реалізації 41 галузевої програми створення страхового фонду документації (доповнень до них). Зазначені програми передбачають закладення до СФД документації на 9868 виробів та об'єктів.

Розподіл за напрямками формування СФД наведені на діаграмі:

У 2017 році проведені роботи з формування галузевого СФД і закладено на довгострокове зберігання документацію на 296 об'єктів загальним обсягом 95,9 тисяч аркушів формату А4.

Згідно з плановими показниками проведені роботи з реалізації 10 галузевих програми (на виробництво та об'єкти господарського призначення НКАУ, на об'єкти та споруди Українського державного підприємства «Укрхімтрансміак», на об'єкти та споруди Державного агентства рибного господарства, на об'єкти Національної академії медичних наук України, на об'єкти та споруди Державного агентства рибного господарства, Міненерговугілля (на об'єкти будівництва підприємств енергетики), на об'єкти будівництва Державного агентства України з управління зоною відчуження, НАК «Нафтогаз України», Рівненська АЕС, Южно-Українська АЕС, Національна Академія педагогічних наук України, Державне агентство земельних ресурсів) в основному за рахунок власних коштів підприємств.

Низка органів виконавчої влади не забезпечили виконання галузевих програм у запланованих обсягах (на техногенно та екологічно небезпечні об'єкти Збройних Сил України, на виробництво та об'єкти фармацевтичної галузі МОЗ України, на виробництво медичної та мікробіологічної промисловості, на об'єкти та споруди Державного департаменту України з питань виконання покарань, Держприкордонслужби, на об'єкти та споруди Міністерства внутрішніх справ України, Запорізька АЕС, на об'єкти підприємств, установ та організацій безпосередньо підпорядкованих Мінсоцполітики, Міненерговугілля (на об'єкти і споруди підприємств електроенергетики; атомна промисловість, шахти, які

закриваються), на об'єкти природно-заповідного фонду Міністерства екології та природних ресурсів України, Мінінфраструктури (авіація), Державна служба автомобільних доріг, на об'єкти ДП НЕК «Укренерго», Державне агентство водних ресурсів, ДСП ЧАЕС).

Зовсім не реалізовувались 13 галузевих програм формування страхового фонду документації (на об'єкти Міністерства охорони здоров'я України; на об'єкти Держкомрезерву України; на виробу і об'єкти азбоцементної промисловості; на наукові об'єкти, що становлять національне надбання, та на об'єкти будівництва Українська академія аграрних наук; на об'єкти, еталони та стандарти Держспоживстандарту; на об'єкти та споруди Державної податкової адміністрації України; на об'єкти Міністерства аграрної політики України; на судноплавні гідротехнічні споруди; на об'єкти Національної академії наук України; на об'єкти цивільного захисту Державного комітету телебачення і радіомовлення України (2 програми); на об'єкти Державного агентства з питань науки, інновацій та інформатизації, на об'єкти ПАТ «Харківський електротехнічний завод «Трансзв'язок»).

Такий стан реалізації галузевих програм викликано:

відсутністю або обмеженістю бюджетного фінансування постачальників документації (суб'єктів господарювання) з боку міністерств та інших органів виконавчої влади, зокрема на реалізацію галузевих програм формування СФД;

змінами у керівному складі та посадових осіб, відповідальних за створення СФД у міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, та змінами підпорядкування постачальників документації;

призупиненням будівництва або реконструкції об'єктів, які увійшли до галузевих програм формування СФД.

Розробка та реалізація регіональних програм формування страхового фонду документації

Укрдержархівом у 2017 році проведені заходи щодо координації роботи з розробки місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування 31 регіональної програми створення СФД та супроводу їх затвердження сесіями відповідних рад, з яких 15 обласних (Вінницької, Кіровоградської, Чернівецької, Хмельницької, Донецької, Луганської, Миколаївської, Одеської, Житомирської, Київської, Львівської, Тернопільської, Харківської, Полтавської та м. Києва), 14 міських (Дніпро, Запоріжжя, Львів, Тернопіль, Харків, Хмельницький, Черкаси, Бердянськ, Одеса, Мелітополь Запорізької області, Дружківка, Слов'янськ Донецької області, Очаків та Чорноморськ Одеської області), 2 районних (Дергачівського Харківської області та Пологівського Запорізької області).

За результатами проведеної роботи:

затвердженні 12 регіональних програм та заходів зі створення СФД,
з яких:

6 обласних (Миколаївської, Закарпатської, Хмельницької, Київської, Полтавської областей, «Заходи зі створення страхового фонду документації Львівської області на 2017 рік»);

4 міських (Львова, Миколаєва, «Заходи зі створення СФД міста Тернополя на 2017 рік», на виконання розпорядженням Харківського міського голови від 15.09.2016 № 67/1 затверджено 17.01.2017 Перелік підприємств та закладів комунальної власності міста Харкова, документація на об'єкти та споруди яких підлягає закладанню до регіонального страхового фонду документації, за яким організовані роботи зі створення СФД міста Харкова);

2 районні (Районна цільова Програма розвитку цивільного захисту та запобігання і реагування на надзвичайні ситуації Дергачівського району Харківської області з розділом «створення СФД» та Програма розвитку цивільного захисту Чугуївського району Харківської області на 2017-2018 роки з розділом 5 «Формування страхового фонду документації Чугуївського району»);

подані на затвердження сесіями відповідних рад 7 регіональних програм створення СФД (Донецької, Луганської, Вінницької, Тернопільської областей, міст Києва, Дніпра та Мелітополя Запорізької області).

погоджені 9 переліків підприємств, установ та організацій, документація яких підлягає закладанню до регіонального СФД (Хмельницької, Вінницької та Черкаської областей, міст Київ та Харків, м. Покровськ Донецької області, Краснокутського, Шевченківського та Первомайського районів Харківської області), на основі яких проводилися роботи щодо розробки програм створення СФД відповідними місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

Для забезпечення формування регіональних СФД Укрдержархівом надана методична і практична допомога щодо організації навчання спеціалістів органів місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування на базі центрів перепідготовки і підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій при обласних державних адміністраціях, регіональних інститутів державного управління при Президентіві України, обласних курсах цивільного захисту. Протягом року проведено 72 заняття, на

яких пройшли перепідготовку з питань створення СФД більше 2300 спеціалістів місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, установ та організацій.

У 2017 році проведені роботи з формування регіонального СФД за

47 регіональними програмами формування СФД і закладено на довгострокове зберігання документацію на **881** об'єкт загальним обсягом **458,8** тисяч аркушів формату А4. Порівняно з 2016 роком спостерігається зростання обсягу робіт з формування регіональних СФД на 53 відсотка за кількістю об'єктів і на 83 відсотка за обсягами документації.

У 2017 році 48 місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування на реалізацію регіональних програм формування СФД виділили 728,9 тис. грн., що на 45 відсотків більше ніж порівняно з 2016 роком.

Дотримання чинного законодавства у сфері створення та ведення страхового фонду документації України центральними і місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями

Відповідно до Плану комплексних планових заходів державного нагляду (контролю) органів державного нагляду (контролю) на 2017 рік, затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі від 15.11.2016 р. № 1909 було заплановано 33 перевірки суб'єктів господарювання, але згідно із статтею 2 Закону України від 03.11.2016 р. № 1728 «Про тимчасові особливості здійснення заходів державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» до 31 грудня 2017 року був встановлений мораторій на проведення перевірок, у зв'язку з чим перевірки суб'єктів державної системи СФД починаючи з II кварталу у 2017 році не проводились.

Відповідно до Плану інспекційних перевірок суб'єктів державної системи страхового фонду документації щодо формування та ведення страхового фонду документації України на I квартал 2017 року, затвердженого Головою Укрдержархіву 21 грудня 2016 року проведені перевірки 6-ти органів державної влади та складені акти:

Ізюмської районної державної адміністрація, м. Ізюм, Харківська обл. Акт від 24.01.2017; Виконавчого комітету Ізюмської міської ради, м. Ізюм, Харківська обл. Акт від 27.01.2017;

Валківської районної державної адміністрація, м. Валки, Харківська обл. Акт від 03.02.2017;

Шевченківської районної державної адміністрації, смт Шевченкове, Харківська обл. Акт від 08.02.2017;

Зачепилівської районної державної адміністрація, смт Зачепилівка, Харківська обл. Акт від 15.02.2017;

Великобурлуцької районної державної адміністрації, смт Великий Бурлук,

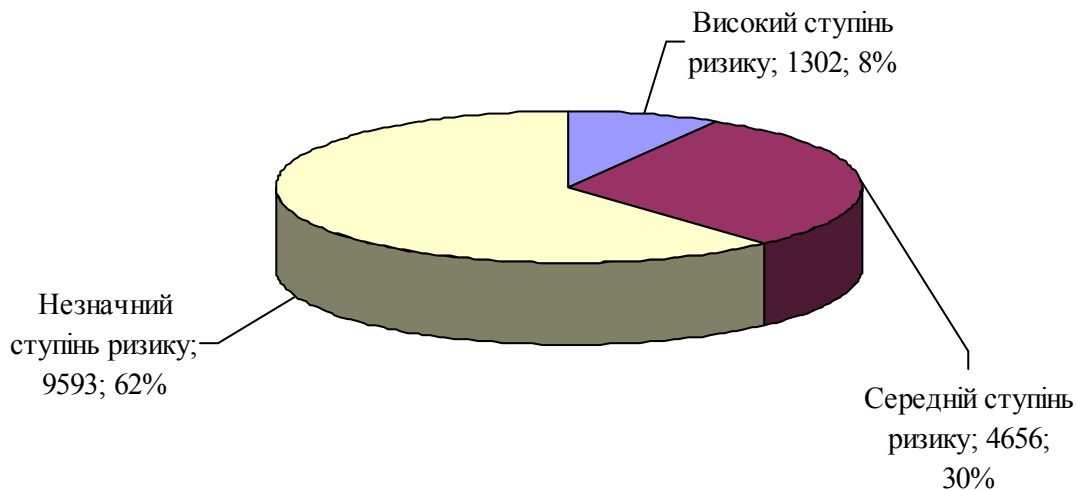
Харківська обл. Акт від 29.03.2017.

Протягом 2017 року позапланові заходи державного нагляду (контролю) у сфері страхового фонду документації не здійснювались;

У 2017 році проведено перебудову роботи органу контролю з урахуванням вимог Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» у частині запровадження ризикоорієнтованої системи державного нагляду (контролю), до суб'єктів господарювання, що підлягають державному нагляду (контролю) щодо кожного з трьох ступенів ризику (високого, середнього, незначного).

За розробленими критеріями під високий ступінь ризику підпадають – 1302 підприємства, середній – 4656, незначний - 9593.

Розподіл суб'єктів господарювання, що підлягають державному нагляду (контролю) за ступенями ризику

Показник	Високий ступінь ризику	Середній ступінь ризику	Незначний ступінь ризику
Кількість суб'єктів господарювання, одиниць	1302	4656	9593
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	8,4	29,9	61,7

Розподіл суб'єктів господарювання, що підлягають державному нагляду (контролю) за їх розміром

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, які підпадають під дію регулювання, одиниць	382	14869	-	-	15251
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	2,6	97,4	-	-	100

Запроваджена ризикоорієнтована систему державного нагляду (контролю) призвела до:

- зменшення кількості суб'єктів господарювання з високим та середнім ступенями ризику, кількості заходів державного нагляду та контролю стосовно суб'єктів господарювання та, як наслідок, забезпечення сприятливих умов для провадження господарської діяльності в Україні.
- перерозподілу кількості перевірок суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюється дія Закону - 15551 (розподіл суб'єктів господарювання за кількістю: 8,4% - з високим, 29,9% - із середнім та інші з незначним ступенем ризику).
- зменшення тиску на суб'єктів господарювання та поліпшення бізнес-клімату в Україні шляхом встановлення періодичності здійснення заходів державного нагляду (контролю): суб'єктів господарювання з високим ризиком - не частіше одного разу на два роки, суб'єктів господарювання із середнім ступенем ризику - не частіше одного разу на три роки та суб'єктів господарювання із незначним ступенем ризику - не частіше одного разу на п'ять років.

Підготовлено проект уніфікованих форм актів, що складаються за результатами проведення заходів державного нагляду (контролю), з переліками питань, щодо яких буде здійснюватися державний нагляд (контроль) залежно від ступеня ризику від провадження господарської діяльності, Укрдержархівом розроблений проект наказу «Про затвердження змін до Положення про проведення інспекційних перевірок у сфері страхового фонду документації України».

Розроблено та затверджено нормативи оцінювання діяльності посадових осіб, які беруть участь у заходах державного нагляду (контролю) (наказ Укрдержархіву № 38 від 27.06.2017);

Проведено реєстрацію у Інтегрованій автоматизованій системі державного нагляду (контролю) (далі – ІАС): завантажено усі нормативно-правові (з питань СФД) та планові документи. Усі перевірки здійснюються з попереднім завантаженням до ІАС організаційних документів по кожній перевірці.

Згідно з аналітичним звітом ДРС станом на 01.01.2018 Укрдержархів є одним із лідерів щодо перебудови роботи органу контролю з урахуванням вимог Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності». З 83 сфер державного нагляду (контролю) лише у 24, у т.ч. СФД, затверджено критерії, які відповідають Методикам розроблення критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від впровадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю), а також уніфікованих форм актів, що складаються за результатами проведення планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю) затвердженим постановою КМУ від 28.08.2013 № 752.

З метою децентралізації влади на основі запровадженої ризикоорієнтованої системи розпочато роботи з передачі повноважень Укрдержархіву до місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо здійснення державного контролю за додержанням законодавства суб'єктами господарювання у сфері страхового фонду документації. Розроблено проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань здійснення державного контролю за додержанням законодавства суб'єктами господарювання у сфері страхового фонду документації», який передбачає проведення заходів державного нагляду (контролю) щодо суб'єктів господарювання із незначним та середнім ступенем ризику місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

Виготовлення документів страхового фонду документації

За 2017 рік створено та прийнято на зберігання документи СФД на 959 виробів та об'єктів, у тому числі на:

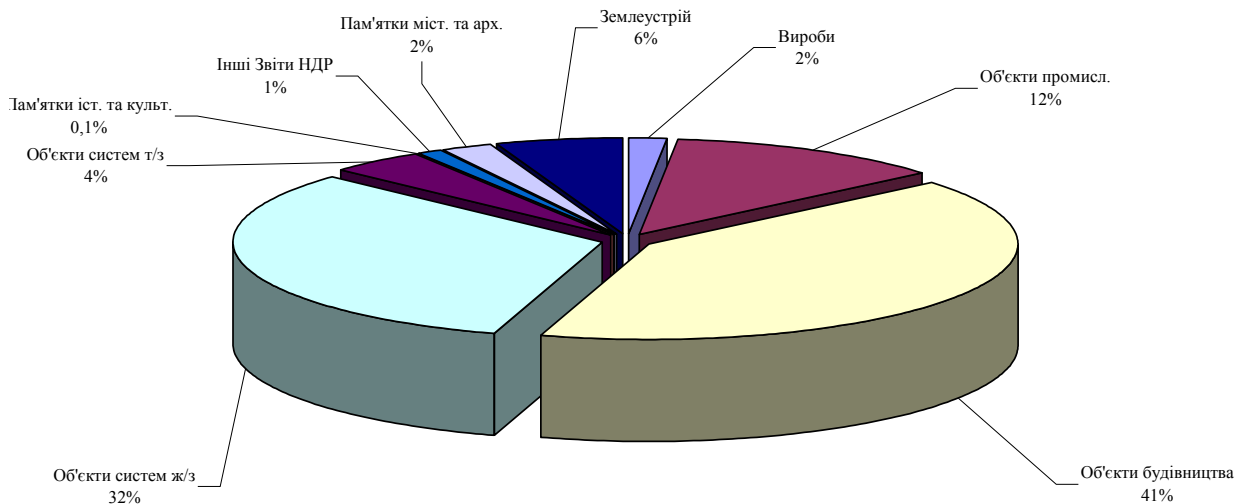
17 виробів;

117 об'єктів промисловості;

390 об'єктів будівництва;

- 310 об'єктів систем життєзабезпечення;
- 40 об'єктів систем транспортних зв'язків;
- 1 пам'ятку історії та культури;
- 22 пам'ятки містобудування та архітектури;
- 9 інших об'єктів;
- 53 комплекти документації із землеустрою.

Відомості щодо закладення документів СФ до державного страхового фонду документації за напрямками створення (загальна кількість об'єктів за 2017 рік - 959)

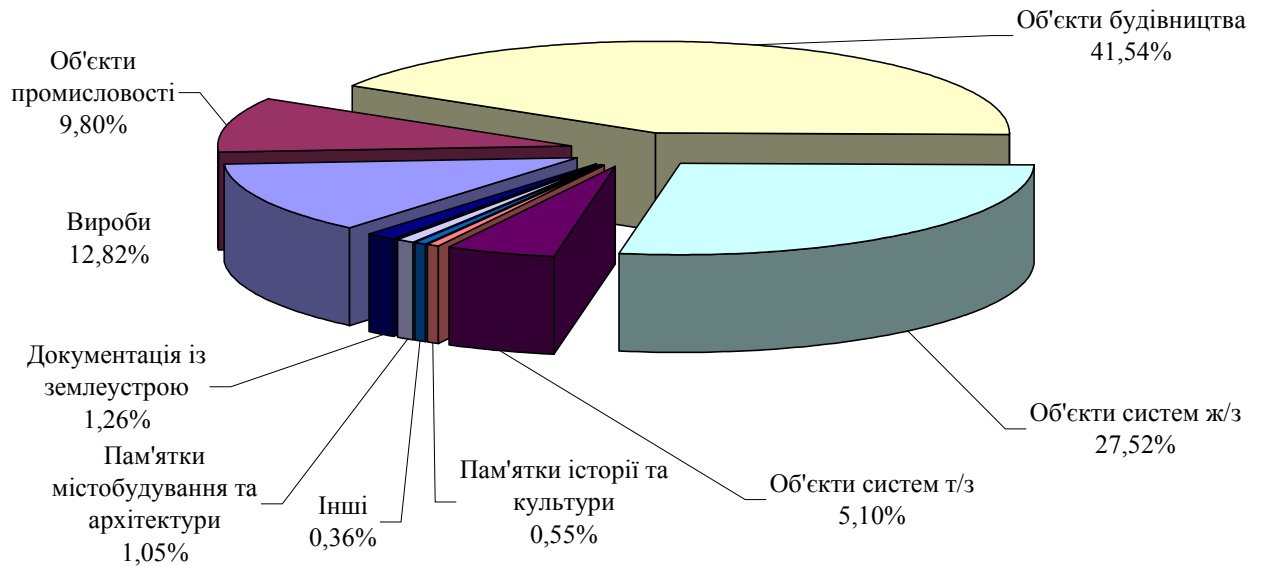

У порівнянні з 2016 роком кількість виробів та об'єктів, які прийнято на зберігання до страхового фонду документації за 2017 рік збільшилась на 48 відсотків.

За період 1992-2017 рр. станом на 01.01.2018 до страхового фонду документації закладено 38818 виробів та об'єктів, у тому числі:

- на 4 978 виробів;
- на 3 805 об'єктів промисловості;
- на 16 125 об'єктів будівництва;
- на 10 683 об'єкти систем життєзабезпечення;
- на 1 979 об'єктів систем транспортних зв'язків;
- на 215 пам'яток історії та культури;
- на 407 пам'яток містобудування та архітектури;
- на 138 інших об'єктів;
- на 488 комплектів документації із землеустрою.

**Відомості щодо закладення документів СФ до державного страхового фонду
документації за напрямками створення
(загальна кількість об'єктів станом на 01.01.2018 - 38818)**

В цілому протягом поточного року проведено вхідний контроль документів СФД в обсязі 830,25 тис.арк.ф.А4 та періодичний контроль – в обсязі 8 952,9 тис.арк. формату А4.

Слід відзначити, що в основному якість документів СФД, які виготовлені регіональними центрами СФД, відповідає вимогам нормативних документів.

За звітний період були повернуті на доопрацювання документи СФД в обсязі 2,8 тис.арк.ф.А4, що складає 0,3 % від загального обсягу документів СФД, які пройшли вхідний контроль. На доопрацювання документи СФД повертались Північному, Південному, Південно-східному та Донбаському РЦ СФД.

Відсоток прийняття документів СФД з першого пред'явлення за 2017 рік в цілому по системі складає **99,66%**, в тому числі за регіональними центрами:

- Західному – 100 %,
- Північно-східному – 100 %,
- Південно-західному – 100 %,
- Південно-східному – 99,66%,
- Південному – 99,55 %,
- Північному – 99,37 %,
- Донбаському – 96,04 %.

Згідно з планами виготовлення та передачі на зберігання документів СФД загальний плановий обсяг передачі на зберігання документів СФ по регіональних центрах СФД на 2017 рік становив **736,0** тис. арк. ф. А4, у тому числі:

по загальному фонду – 211,0 тис.арк.ф.А4;
по спеціальному фонду – 525,0 тис.арк.ф.А4.

В цілому по системі передано 729,46 тис. арк. формату А4, що становить 99 % від загального планового обсягу на рік, у тому числі:

Західним	– 191,9 тис.арк.ф.А4 (102 %);
Північним	– 158,1 тис.арк.ф.А4 (100 %);
Північно-східним	– 144,45 тис.арк.ф.А4 (101 %);
Південно-східним	– 106,14 тис.арк.ф.А4 (100 %);
Південним	– 87,2 тис.арк.ф.А4 (134 %);
Південно-західним	– 30,46 тис.арк.ф.А4 (81 %);
Донбаським	– 11,21 тис.арк.ф.А4 (28 %).

За звітний період регіональними центрами СФД фактично передано:

по загальному фонду – 211,14 тис. арк.. А4 (виконано на 100 %), у тому числі регіональними центрами СФД:

Північно-східним	– 52,76 тис.арк.ф.А4 (100 %);
Південно-східним	– 49,96 тис.арк.ф.А4 (100 %);
Західним	– 37,22 тис.арк.ф.А4 (100 %);
Південним	– 35,0 тис.арк.ф.А4 (100 %);
Північним	– 21,7 тис.арк.ф.А4 (100%);
Південно-західним	– 14,5 тис.арк.ф.А4 (100%).

по спеціальному фонду – 518,32 тис. арк. ф.А4 (виконано на 99 %), у тому числі регіональними центрами СФД:

Західним	– 154,68 тис. арк.ф.А4 (103 %);
Північним	– 136,37 тис. арк.ф.А4 (100 %);
Північно-східним	– 91,7 тис.арк.ф.А4 (103 %);
Південно-східним	– 56,2 тис.арк.ф.А4 (100 %);
Південним	– 52,2 тис.арк.ф.А4 (174 %);
Південно-західним	– 15,96 тис.арк.ф.А4 (69 %);
Донбаським	– 11,21 тис.арк.ф.А4 (28 %).

Роботи з передачі на зберігання документів СФД по спеціальному фонду у 2017 році виконані не в повному обсязі:

Донбаським РЦ СФД, оскільки виробнича діяльність цього РЦ СФД ускладнена проведенням в регіоні антитерористичної операції. Наслідком цього є зменшення кількості укладених договорів з виготовлення документів

СФД та обсягів документації за ними;

Південно-західним РЦ СФД у зв'язку з незадовільним фінансуванням робіт зі створення СФД за галузевими та регіональними програмами та недостатніми обсягами надходжень документації.

У порівнянні з 2016 роком обсяг передачі на зберігання документів СФД за 2017 рік зменшився на 5% в цілому за всіма РЦ СФД.

За напрямами створення страхового фонду документації фактичний обсяг передачі на зберігання документів СФД за 2017 рік розподіляється таким чином:

за Державною програмою формування СФД – 211,14 тис.арк.ф.А4 (29% від фактичного обсягу передачі за 2017 рік);

за галузевими програмами формування СФД – 84,71 тис.арк.ф.А4 (12% від фактичного обсягу передачі за 2017 рік);

за обласними (регіональними) програмами формування СФД – 225,09 тис.арк.ф.А4(31% від фактичного обсягу передачі за 2017 рік);

закінчені будівництвом об'єкти – 208,52 тис.арк.ф.А4 (28% від фактичного обсягу передачі за 2017 рік);

Забезпечення користувачів документами СФД

Протягом звітної періоду із заявками щодо забезпечення документами СФД зверталися 12 користувачів:

- Міністерство культури України,
- Державний архів Луганської області,
- Головне управління національної поліції в Чернігівській області,
- ПАТ «Топаз», м. Запоріжжя,
- ПАТ «ДАКХ «Топаз», м. Київ,
- ПАТ «Спеціальне конструкторське бюро радіотехнічних приладів»,
- м. Запоріжжя,
- ДП «Укроборонсервіс», м. Київ,
- ДП «Авіакон», м. Конотоп, Сумська обл.,
- ОСББ «Домашній затишок», м. Київ,
- ПрАТ «Нові Інжинірингові Технології», м. Київ,
- ТОВ «МКК «Партнер», м. Харків,
- ПП «Тойота-Україна», м. Київ.

За 2017 рік виготовлені копії з мікрофільмів за 5-ма завданнями загальним обсягом документації 6688 арк.ф.А4 на суму 50115,6 грн.

Не надано запитувані документи семи користувачам через:

- перенесення робіт на 2018 рік (Мінкультури України, ДП «Укроборонсервіс», м. Київ);
- не вирішення питання фінансування робіт за рахунок загального фонду (Державний архів Луганської області);
- відмову Мынекономрозвитку та ДП «Укроборонпром» користувачам (ПАТ «Топаз», м. Запоріжжя, ПАТ «ДАКХ «Топаз», м. Київ та ПАТ «Спеціальне конструкторське бюро радіотехнічних приладів», м. Запоріжжя);
- відмову користувача (ТОВ «МКК «Партнер», м. Харків).

Крім того, протягом 2017 року надійшли запити стосовно закладення до СФД документації на вироби та об'єкти від 15 суб'єктів, яким надані інформація щодо наявності на обліку у Державному реєстрі документів страхового фонду документації України запитуваних документів СФД та роз'яснення щодо порядку забезпечення користувачів документами СФД, а саме:

- ТОВ «Рітейл-Девелопмент», смт Слобожанське, Дніпропетровська обл.;
- ОСББ «Левада 2015», м. Харків;
- ОСББ «Матеюка, 5-б», м. Київ;
- ОСББ «Дюківська-8», м. Одеса;
- КП «Наше місто» Запорізької міської ради, м. Запоріжжя,;
- Національного музею історії України, м. Київ;
- Виконавчого комітету Саксаганської районної у місті ради м. Кривий Ріг;
- Харківського регіонального філіалу ПрАТ «Українська гірничо-металургійна компанія»;
- Окружного адміністративного суду м. Києва;
- Міністерства оборони України;
- фізичної особи Мельник П.В., м. Ірпінь;
- Державної акціонерної холдингової компанії «Артем», м. Київ;
- Дніпропетровського апеляційного господарського суду;
- Прокуратури м. Києва;
- Командування ВМС ЗСУ.

У порівнянні з 2016 роком кількість звернень користувачів щодо забезпечення документами СФД у 2017 рік збільшилась на 50%. Одночасно з цим, значно збільшилась кількість запитів стосовно закладення до СФД документації на вироби та об'єкти.

Видача актів закладення технічної та проектної (робочої) документації до страхового фонду документації України

Відповідно до Положення про Державну архівну службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.10.2015 № 870 за запитами підприємств, установ та організацій, протягом 2017 року видано 785 актів та 49 довідок закладення технічної та проектної (робочої) документації до страхового фонду документації України.

Ведення Державного реєстру техногенно та екологічно небезпечних об'єктів (Державного реєстру потенційно небезпечних об'єктів)

Відповідно до Кодексу цивільного захисту України, Закону України «Про страховий фонд документації України», Положенню про Державну архівну службу України, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 21.10.2015 № 870 та постанови Кабінету Міністрів України від 29.08.2002 № 1288 «Про затвердження Положення про Державний реєстр потенційно небезпечних об'єктів» Укрдержархів веде Державний реєстр потенційно небезпечних об'єктів (ПНО).

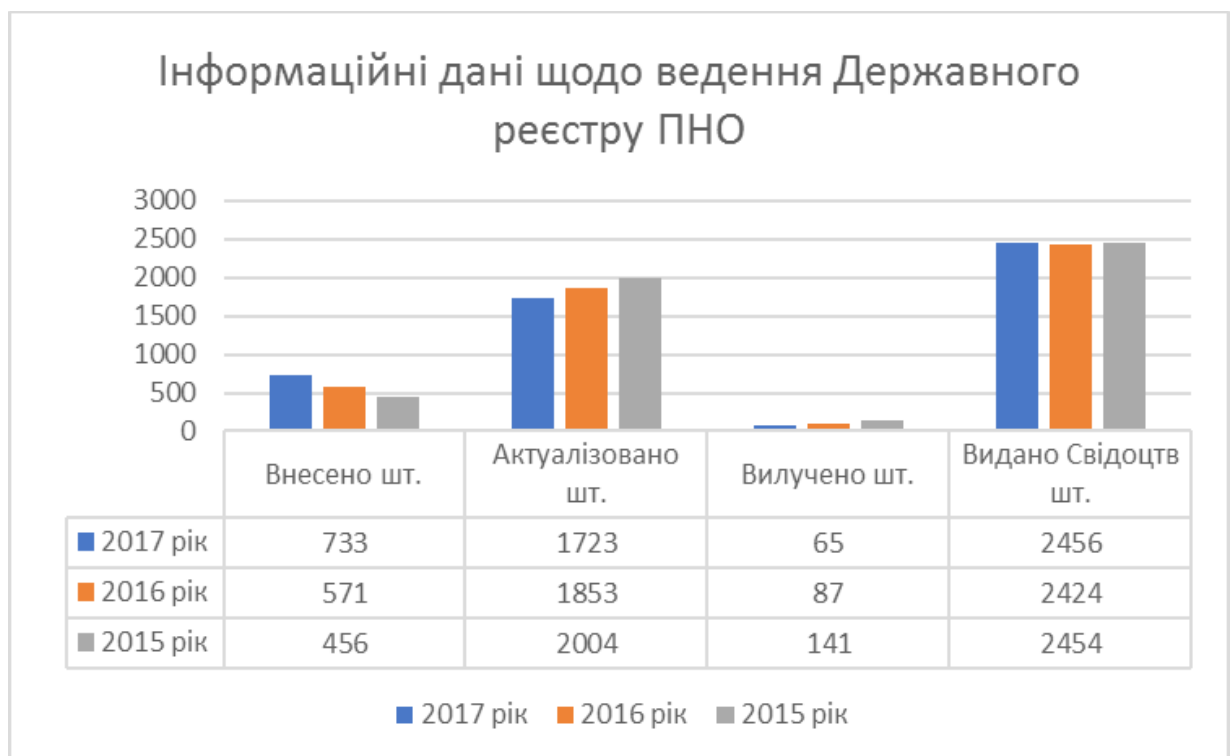
Державний реєстр ПНО призначений для обліку всіх потенційних джерел надзвичайних ситуацій різних рівнів і використовується для збору, накопичення, відновлення, систематизації та збереження формалізованої інформації про ідентифіковані та паспортизовані ПНО, а також оперативної видачі її за запитами для аналізу можливості виникнення надзвичайних ситуацій (НС) на об'єктах, територіях або в окремих регіонах країни, оцінки ризиків НС різного характеру, прогнозування масштабів НС, моделювання

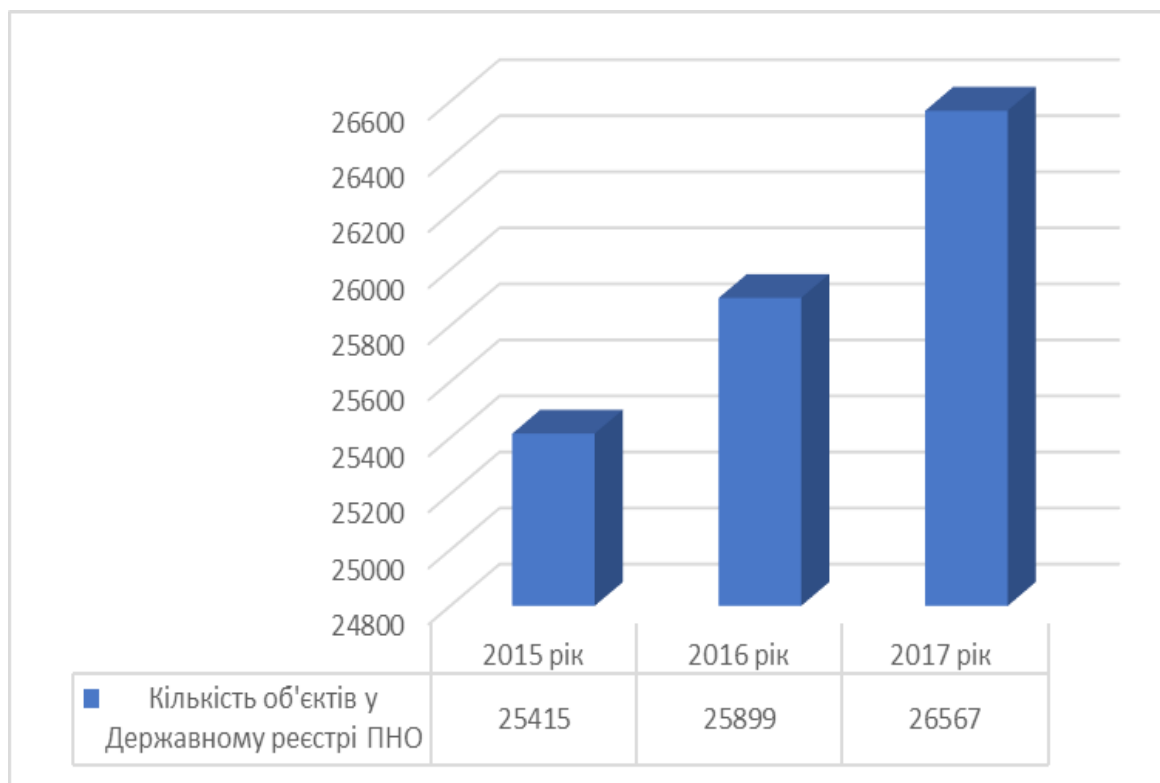
їхнього розвитку і прийняття на основі цих даних управлінських рішень по запобіганню чи обмеженню масштабів НС. Державний реєстр ПНО є автоматизованою інформаційно-довідковою системою обліку та обробки інформації щодо потенційно небезпечних об'єктів та являє собою комп'ютерну базу даних про потенційно небезпечні об'єкти усіх форм власності, яка є складовою частиною Урядової інформаційно-аналітичної системи з питань надзвичайних ситуацій та містить докладні відомості про ПНО, до числа яких входять промислові підприємства, шахти, кар'єри, магістральні газо-, нафто- і продуктопроводи, гідротехнічні споруди, вузлові залізничні станції, мости, тунелі, накопичувачі та полігони промислових відходів, місця збереження небезпечних речовин та ін.

База даних реєстру постійно поповнюється та оновлюється за результатами паспортизації ПНО. Програмне забезпечення Державного реєстру ПНО дозволяє здійснювати автоматичний пошук і добір інформації за більше ніж 40 параметрами, їх комбінаціями або окремими частинами.

Станом на 31 грудня 2017 року у Державному реєстрі ПНО зареєстровано 26567 об'єктів.

Протягом 2017 року до бази даних Державного реєстру ПНО внесено відомості про 733 об'єкти, оновлені (актуалізовані) дані про 1723 об'єкти, вилучено з реєстру 65 ПНО, оформлено 2456 Свідоцтв про реєстрацію потенційно небезпечних об'єктів, усі Свідоцтва зареєстровано у спеціалізованій базі даних.

Протягом 2017 року виконано 31 запит на отримання інформації з Державного реєстру ПНО.

Забезпечено супровід веб-сайту Державного реєстру ПНО (www.pno.gov.ua).

Основним напрямом діяльності, за яким здійснюється удосконалення ведення Державного реєстру ПНО на сьогодні є зменшення трудомісткості робіт та підвищення оперативності надання реєстрантам інформації. Укрдержархів технічно готовий організувати отримання паспортів ПНО від суб'єктів господарювання у електронному вигляді з використанням електронних цифрових підписів. Вже розроблено та протестоване необхідне програмне забезпечення, ведеться розроблення спеціалізованого веб-сайту та інтелектуального програмного забезпечення для автоматизованої перевірки паспортів ПНО. Ці роботи дозволять суб'єктам господарювання в короткі строки в он-лайн режимі оформлювати паспорти ПНО, виправляти можливі помилки, відстежувати процес внесення даних до Державного реєстру ПНО і отримувати інформацію із Державного реєстру ПНО.

Укрдержархів здійснює роботи із реформування системи ведення обліку небезпечних об'єктів у частині залучення до бази даних Державного реєстру ПНО даних про інші об'єкти, у тому числі екологічно небезпечні об'єкти та об'єкти критичної інфраструктури. На цей час розроблено проекти

змін до законодавства щодо створення єдиного державного реєстру техногенно та екологічно небезпечних об'єктів, як це, зокрема передбачено Законом України «Про страховий фонд документації України».

Важливим напрямом розвитку Державного реєстру ПНО є участь у роботах із обліку об'єктів критичної інфраструктури. У 2017 році проведено підготовчі роботи, і у 2018 році буде проведено низку заходів із зазначеного питання.

У цілому в 2017 році забезпечено виконання завдань і функцій у сфері СФД відповідно до існуючої організаційно-штатної структури Укрдержархіву, а також стану нормативно-правової бази державної системи СФД та обсягам виділеного фінансування.

7. НАУКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ УКРДЕРЖАРХІВУ

У 2017 році в системі Укрдержархіву функціонувало дві науково-дослідні установи: Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства, Науково-дослідний, проектно-конструкторський та технологічний інститут мікрографії.

Відповідно до тематичних планів науково-дослідних робіт Укрдержархіву за рахунок бюджетних асигнувань на 2017 рік зазначеним установам Укрдержархіву було замовлено 22 наукові дослідження, які виконано у визначені терміни.

Українським науково-дослідним інститутом архівної справи та документознавства у 2017 році здійснювалися наукові дослідження з теоретичних, методологічних проблем архівознавства та документознавства, технологічного забезпечення архівної справи, науково-інформаційного забезпечення діяльності архівних установ.

Відповідно до тематичного плану завершено виконання 8 науково-дослідних робіт. Реалізація результатів виконаних науково-дослідних робіт забезпечить:

- запровадження сучасної уніфікованої системи термінів та понять з діловодства й архівної справи, узгодження з чинними в Україні нормативно-правовими актами, національними і міжнародними стандартами у сфері інформації та документації;

- визначення науково-обґрунтованих критеріїв оцінки ступеня ризику від невиконання нормативних вимог щодо забезпечення збереженості документів Національного архівного фонду архівними установами та створення підстав для зупинення їх діяльності;

- значне скорочення витрат часу працівників архівних установ на пошук необхідної інформації, зокрема з питань зарубіжного досвіду оцифрування архівних документів та доступу до архівної документної інформації; підвищення рівня інформатизації усіх напрямів діяльності архівних установ; сучасних тенденцій розвитку архівної справи та документознавства, прикладних та науково-технічних здобутків вітчизняних і зарубіжних архівів для використання їх у практичній, науково-дослідній та методологічній роботі;

- визначення методики підготовки юридичними особами приватного права локальних нормативних актів з питань діловодства.

У 2017 році основні дослідження Науково-дослідного, проектно-конструкторського та технологічного інституту мікрографії були спрямовані на розроблення та впровадження прогресивних технологій формування, ведення та використання страхового фонду документації; наукове, технічне і методичне забезпечення ведення та розвитку Державного реєстру документів страхового фонду документації України та Державного реєстру потенційно небезпечних об'єктів; а також нормативне забезпечення функціонування державної системи страхового фонду документації.

Приймальними комісіями прийнято 22 проміжних етапи 13 наукових робіт, завершено виконання 5 наукових робіт.

Науково-дослідний, проектно-конструкторський та технологічний інститут мікрографії отримав один патент на корисну модель і свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір.

НДІ мікрографії - єдина в Україні науково-дослідна установа, яка вирішує актуальні проблеми мікрографії та репрографії, здійснює науково-технічне забезпечення функціонування та розвитку державної системи СФД.

Ефектом від впровадження результатів НДР та ДКР, які виконано у 2017 році, є підвищення якості функціонування державної системи СФД та забезпечення її подальшого розвитку.

Реалізація результатів наукових робіт, виконаних НДІ мікрографії у 2017 році за Тематичним планом, забезпечить вирішення першочергових проблемних питань у сфері формування, ведення та використання СФД, а також надаватиме можливість:

– встановити відповідності між вимогами до фотофіксації культурних цінностей та вимогами щодо створення СФД, застосувати розроблений метод створення зображень у цифровому вигляді, що містять інформацію про культурні цінності, для забезпечення відтворення інформації про них із заданою якістю з мікрофільмів СФД;

– зменшити трудомісткість робіт, пов'язаних з процесами паспортизації ПНО і ведення Реєстру, та забезпечення необхідних обсягів актуалізації інформації БД Реєстру, яка використовується для підтримки прийняття управлінських рішень у сфері СФД, цивільного захисту та техногенної безпеки;

– підвищити якість наукових робіт завдяки використанню передового міжнародного науково-технічного досвіду та гармонізації національної науково-технічної продукції сфери СФД з міжнародною;

– збільшити обсяги виготовлення та закладання на довгострокове зберігання мікрофільмів СФД, установити єдині правила щодо підготовки документації на культурні цінності для формування СФД з метою збереження інформації про культурні цінності;

удосконалити та забезпечити розвиток державної системи СФД шляхом досягнення відповідності нормативних документів законодавству України;

забезпечити реалізацію державної політики щодо стабільного функціонування та розвитку державної системи СФД.

Відповідно до Плану науково-методичної роботи державних архівних установ України на 2017 рік державні архівні установи працювали над 50 методичними розробками. Завершено підготовку 39 посібників. Крім того, позапланово підготовлено 8 посібників.

Загалом тематика методичних розробок спрямована на реалізацію пріоритетних напрямків роботи державних архівних установ України та відповідає вимогам часу.

Так, протягом 2017 року підготовлено 12 посібників з питань забезпечення збереженості і державного обліку документів НАФ, 2 посібники про створення науково-довідкового апарату до документів НАФ, 9 – з питань формування НАФ та експертизи цінності документів, 6 – з питань користування документами НАФ, 6 – з питань управління, економіки, організації праці в архівних установах, 2 – автоматизації архівної справи, 2 – з питань документознавства.

Необхідно відзначити активну роботу у цьому напрямку ЦДНГА України, ЦДАЗУ, ЦДЕА України, Державний архів Луганської області.

У цілому наукове забезпечення діяльності Укрдержархіву спрямоване змінити стереотипи про консервативність архівної справи та надати потужний імпульс реформуванню архівної сфери.

8. МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРДЕРЖАРХІВУ

2017 року міжнародна діяльність Укрдержархіву та державних архівів була спрямована на подальшу активізацію двостороннього співробітництва з архівними службами іноземних держав та пошук нових міжнародних контактів; проведення інвентаризації та аналізу на відповідність чинному законодавству існуючих міжнародних міжвідомчих договорів, укладених у 1991–1996 роках; встановлення зв'язків з українцями, які проживають за межами України; поповнення Національного архівного фонду документами, що належать до культурної спадщини української нації і перебувають на збереженні в архівосховищах іноземних держав.

Прагнення архівістів України до подальшого зміцнення та поглиблення міжнародного співробітництва в архівній сфері свідчить про розуміння ними важливості прискорення процесу інтеграції до європейської та світової архівної спільноти.

Міжнародні форуми, конференції та зустрічі

У 2017 році через відсутність фінансування витрат на закордонні відрядження керівництво Державної архівної служби не брало участь у черговій Щорічній конференції архівів (ALA–ICA) «Архіви, громадянство, міжкультурні відносини», що проходила 29 листопада 2017 року у Мехіко (Мексика).

Секретаріатом Міжнародної ради архівів (далі – МРА) враховано звернення керівництва Укрдержархіву щодо зменшення боргу за сплату щорічного членського внеску у зв'язку із складною фінансовою ситуацією в країні. У другому півріччі 2017 року Укрдержархівом сплачено борг за членські внески до МРА за 2015 та за 2016 роки у сумі 553 євро та частково сплачено членський внесок за 2017 рік у сумі 392,14 євро.

На кінець 2017 року Укрдержархів має заборгованість перед МРА за сплату членського внеску за 2017 рік у сумі 3507,86 євро.

7 лютого 2017 року Голова Державної архівної служби України та Генеральний директор Національного архіву Угорщини під час консультацій, що відбулися в м. Ужгороді, досягли згоди обмінятися пропозиціями щодо реалізації спільних проектів з оцифрування архівних документів та створення електронних баз даних з подальшим розміщенням цієї інформації в мережі Інтернет. Генеральний директор Національного архіву Угорщини погодилася посприяти у налагодженні співробітництва Державної архівної служби з

Військово-історичним архівом Угорщини, зокрема з питань укладення Меморандуму про співпрацю. Вона також запросила українських архівістів відвідати Угорщину з метою вивчення досвіду угорських архівістів у цьому напрямку та звернула увагу на те, що проведенню роботи з оцифрування має передувати реставрація архівних документів. Обидві сторони відзначили позитивний результат регіонального співробітництва Державного архіву Закарпатської області з Саболч-Сатмар-Березьким комітатським архівом.

Цього ж дня Голову Державної архівної служби України та Генерального директора Національного архіву Угорщини прийняв Голова Закарпатської обласної державної адміністрації Геннадій Москаль. Участь у зустрічі також взяли Голова Закарпатської обласної ради Михайло Рівіс, Генеральний консул Угорщини у місті Ужгороді Ласло Віда, заступник Голови Державної архівної служби Ігор Бондарчук, представники Генерального консульства, Укрдержархіву, держархіву Закарпатської області.

Результатом розвитку регіонального міжнародного співробітництва між українськими та угорськими архівістами стала урочиста презентація спільного видання «Привілейована грамота 1836 року про надання права Березькій жупі користуватися печаткою». Присутні на церемонії мали унікальну можливість ознайомитися з оригіналом архівного документа, який зберігається у відділі держархіву області в м. Берегово.

8 червня 2017 року відбулася зустріч Голови Державної архівної служби України з членами делегації організації FamilySearch, штат Юта, США на чолі з віце-президентом організації Уейном Меткафом. У ході зустрічі представники організації FamilySearch ознайомили керівництво Укрдержархіву з функціями та завданнями своєї організації, а також основними напрямками співпраці з національними архівами та державними архівними службами іноземних держав, а саме із забезпечення збереження архівних документів генеалогічного характеру шляхом їх оцифрування та розширення доступу до індексів та зображень цих документів через офіційний веб-портал організації та зменшення таким чином навантаження на читальні залі архівів. При цьому створений ресурс лишається власністю організації, а національні архіви та державні архівні служби іноземних держав, що брали участь у реалізації спільних проектів з FamilySearch, роблять посилання на офіційний веб-портал організації на власних офіційних веб-сайтах. Представники організації інформували також про свою співпрацю з Міжнародною радою архівів, членом якої вони є як неурядова організація.

Результатом тривалих перемовин Голови Державної архівної служби стало досягнення згоди з керівництвом організації FamilySearch, штат Юта,

США щодо передавання під час цієї зустрічі оцифрованих у рамках співробітництва з Генеалогічним товариством штату Юта документів генеалогічного характеру Державного архіву Донецької області. У рамках проекту архівом було змікрофільмовано документи близько 4086 архівних справ, що містяться у 273 фондах церков, які хронологічно охоплюють період 1809–1928 років, і які нині недоступні, оскільки залишилися на непідконтрольній Україні території.

26 грудня 2017 року Укрдержархів офіційно передав зазначені цифрові копії генеалогічного характеру Державного архіву Донецької області. При цьому ЦДЕА доручено розробити пошукову систему для користування інформацією, що міститься в цих документах.

23 жовтня 2017 року Голова Державної архівної служби України Тетяна Баранова та заступник Голови Державної архівної служби України Ігор Бондарчук взяли участь у зустрічі з Віце-прем'єром і міністром культури та національної спадщини Польщі Пьотром Глінським, який перебував в Україні з офіційним візитом. У ході зустрічі обговорено питання подальшої співпраці між Україною та Польщею у сфері архівної справи.

7 грудня 2017 року у приміщенні Національної академії державного управління при Президентові України відбулися консультації Голови Державної архівної служби України за участі директорів ЦДАЗУ та ЦДЕА з членами делегації польських архівістів, яку очолив Генеральний директор державних архівів Польщі Войцех Возняк.

Консультації проводилися з метою активізації взаємовигідного співробітництва та відновлення конструктивного діалогу між державними архівними установами України та Польщі на виконання положень Угоди про співробітництво між Державним комітетом архівів України і Генеральною Дирекцією державних архівів Республіки Польща в галузі архівної справи від 17 жовтня 2008 року.

Результатом зустрічі стало запрошення делегації українських архівістів на чолі з Головою Державної архівної служби відвідати Польщу у 2018 році для продовження перемовин щодо подальших напрямків співпраці між обома сторонами та до участі у черговій 19-й Загальній конференції Євро-Азійського регіонального відділення Міжнародної ради архівів (ЄВРАЗІКА), що проходить у червні наступного року у Варшаві.

Минулого року затверджено наказ Укрдержархіву від 24 травня 2017 року № 32 «Про службові відрядження за кордон та укладання міжнародних договорів про співробітництво у сфері архівної справи та страхового фонду документації».

На виконання зазначеного наказу у 2017 році погоджено відрядження делегації Державного архіву Миколаївської області до м. Пьотркув (Республіка Польща) на запрошення Державного архіву у Пьотркуві Трибунальському для налагодження двостороннього співробітництва, директора та заступника директора Державного архіву Закарпатської області для участі у міжнародній науковій конференції «Образ східної Словаччини в Закарпатській Україні і Закарпатської України у східній Словаччині 17–20 століть» до м. Пряшів (Словаччина), директора та заступника директора-головного зберігача фондів Державного архіву Закарпатської області до м. Мішкольц (Угорщина) для участі у щорічній нараді Спілки угорських архівістів «Архіви на службі суспільства», директора та заступника директора-головного зберігача фондів Державного архіву Закарпатської області для участі у міжнародній конференції, присвяченій дослідженню історії сім'ї Карої до м. Фехерварчурго (Угорщина), директора та заступника директора-головного зберігача фондів Державного архіву Закарпатської області для участі у Міжнародних архівних днях та науковій конференції до м. Ніредьгаза (Угорщина), директорів Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства та Центрального державного електронного архіву України для участі у VII Міжнародному науково-практичному семінарі «Ліки пам'яті. Новітні технології збереження та відновлення рукописної та друкованої спадщини» до м. Єреван, Вірменія, заступника директора Центрального державного історичного архіву України, м. Львів та директора Держархіву Київської області для участі у 2-му міжнародному конгресі Османських земель, який проходив під гаслом «Архіви у повторному написанні історії» до м. Стамбул (Турецька Республіка), заступника директора Держархіву Львівської області для участі у міжнародній науковій конференції «Берестейська Унія та її наслідки в світлі польських та українських архівних джерел» до м. Перемишля (Республіка Польща), директора Держархіву Хмельницької області для участі у міжнародній конференції «Польська операція» НКВС 1937–1938 рр. Відновлення пам'яті про злочини Бельведер» до м. Варшава (Республіка Польща).

Директор Держархіву Миколаївської області взяла участь у міжнародних наукових конференціях «Методика та стандарти опрацювання архівних документів. Реальність і потреби» (*Metodyka i standardy opracowania archiwalnego. Rzeczywistość i potrzeby*), що проходила в Університеті імені Адама Міцкевича (м. Познань, Республіка Польща); «Україна і Грузія: дипломатичні відносини, міжнародні зв'язки, культурна дипломатія

(присвяченій 25-й річниці встановлення українсько-грузинських дипломатичних відносин)» у м. Батумі (Грузія), VI Торунській архівній конференції «Погранічна архівістика», що проходила у м. Торунь (Республіка Польща).

Начальник відділу використання інформації документів Державного архіву Чернівецької області взяла участь у заходах з нагоди святкування 20-ї річниці підписання Меморандуму про партнерство між Чернівецькою обласною державною адміністрацією, Радою депутатів округу Швабія (Німеччина), Сучавською повітовою радою (Румунія), що проходили в м. Аугсбург (Німеччина).

Співробітники Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства, Центрального державного електронного архіву України, Центрального державного архіву зарубіжної україніки взяли участь у VII конгресі польських архівістів у місті Кельце, що проходив під гаслом «Archiwistyka bez granic».

Державною архівною службою у 2017 році було продовжено роботу у напрямку *залучення міжнародної технічної допомоги*. Міністерству економічного розвитку і торгівлі надіслано підтвердження актуальності раніше надісланого запиту щодо залучення безоплатної допомоги Уряду Китайської Народної Республіки для реалізації проекту з модернізації інформаційно-комунікаційних систем державних архівних установ України в рамках техніко-економічної співпраці між урядом КНР та Урядом України на 2017–2019 роки.

У 2017 році номінацію, подану у 2016 році Укрдержархівом до Національного комітету ЮНЕСКО щодо включення документальної спадщини, пов'язаної з аварією на Чорнобильській АЕС до Реєстру «Пам'ять світу», було розглянуто на засіданні Підкомітету відповідального за Реєстр (лютий) та на засіданні Міжнародного дорадчого комітету (ІАС) Програми Пам'ять Світу (вересень). Роботу в цьому напрямку буде продовжено у 2018 році.

Міжнародні договори міжвідомчого характеру в архівній сфері

На виконання доручення Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2017 року № 49885/1/1–17 у рамках офіційного візиту Президента України П. Порошенка до Португалії було підписано низку документів, серед яких також було підписано [Меморандум про взаєморозуміння між Державною архівною службою України та Міністерством культури Португальської Республіки](#) щодо співробітництва в архівній сфері. Співробітництво між

Сторонами здійснюватиметься шляхом організації спільних досліджень архівних документів, обміну досвідом роботи, поповнення архівних фондів та колекцій, що перебувають в управлінні Договірних Сторін.

Активізовано консультації щодо підписання Угоди про співробітництво між Державною архівною службою України та Державною архівною службою Республіки Молдова (нова редакція), Угоди про співробітництво між Державною архівною службою України та Національним архівом Естонської Республіки (нова редакція), Меморандуму про співробітництво між Державною архівною службою України та Національним архівом Фінляндської Республіки.

Естонська сторона підтримала пропозицію української сторони підписати нову редакцію Угоди про співробітництво у 2018 році.

З метою визначення подальшої співпраці з Національним архівом Фінляндії Укрдержархівом організовано виявлення в державних архівах документів, пов'язаних з Фінляндією. Посольство України у Фінляндській Республіці інформовано про готовність керівництва Укрдержархіву провести в м. Києві зустріч з відповідальним представником Національного архіву Фінляндії у березні-квітні 2018 року для обговорення напрямків подальшої співпраці та ознайомлення з архівними документами, пов'язаними з Фінляндією та її громадянами, що зберігаються в українських державних архівах.

За безпосередньої участі Міністерства закордонних справ України триває робота над узгодженням проекту Меморандуму про співробітництво між Державною архівною службою України та Військово-історичним архівом Угорщини.

Генеральна дирекція державних архівів при Прем'єр-міністрові Турецької Республіки продовжила консультації з Укрдержархівом у напрямку узгодження нової редакції Протоколу про співробітництво. За пропозицією турецької сторони підписання Протоколу планується на 2018 рік за безпосередньої участі міністерств закордонних справ обох держав.

За ініціативи української сторони наприкінці 2017 року підготовлено проекти міжвідомчих договорів про співробітництво з Генеральною дирекцією архівів Італії та Словацьким Національним архівом. Слід зазначити, що консультації щодо укладення договору про співробітництво із Словацьким національним архівом, розпочаті обома сторонами у 2004 році, були припинені у 2006 році. Пропозиція щодо налагодження співробітництва з італійською стороною пов'язана з рекомендаціями МЗС 2016–2017 років щодо активізації українсько-італійського співробітництва в архівній сфері.

Першим кроком налагодження такої співпраці стало передавання італійській стороні, за посередництва МЗС, відомостей про італійських солдат, які перебували або загинули на території України під час Другої світової війни, виявлених в документах державних архівів України (лист від 25.01.2017 № 02.3/282). У 2018 році проекти обох договорів буде передано словацькій та італійській сторонам для розгляду та внесення пропозицій через посередництво МЗС України.

У 2017 році до Укрдержархіву надійшла пропозиція від Архіву Федерації Боснії і Герцеговини щодо можливості укладення міжвідомчого договору про співробітництво. Результатом консультацій стало досягнення згоди розвивати співпрацю між сторонами в рамках участі у міжнародних архівних форумах Міжнародної ради архівів та реалізації спільних, за попередньою домовленістю, виставкових та видавничих проектів, обміну досвідом тощо.

Договори про співробітництво укладені державними архівами з архівними установами інших держав, зацікавленими установами та організаціями тощо

Відповідні кроки зроблено у напрямку розвитку регіонального співробітництва з архівними установами іноземних держав, у тому числі держав – членів ЄС.

Підписано Угоду про співробітництво між Спілкою архівістів України та Спілкою польських архівістів.

Центральний державний кінофотофоноархів України ім. Г. С. Пшеничного відвідала художниця та кінорежисер з Великобританії Вікі Торнтон з метою обговорення майбутніх кінопроектів із використанням аудіовізуальних документів архіву.

Плідною є співпраця ЦДІАЛ та Держархіву Тернопільської області за відповідними договорами з Державним архівом у м. Перемишлі (Республіка Польща), якими передбачено дослідження документів та джерел з історії Польщі та України.

У 2017 році ЦДІАЛ продовжив роботу за договорами з Генеральною дирекцією державних архівів Республіки Польща про мікрофільмування архівних документів у рамках проекту «Спільна українсько-польська архівна спадщина» з Центральним архівом історії єврейського народу (Держава Ізраїль), з Головним архівом давніх актів у Варшаві з виявлення та описання документів з історії польського народу та Польщі.

Державний архів Волинської області продовжив роботу з виявлення та оцифрування документів з історії єврейських громад міжвоєнного та воєнного періоду відповідно до Угоди про співробітництво між Державною архівною службою України та Національним Меморіалом Катастрофи та Героїзму Яд Вашем (Держава Ізраїль). У другій половині 2017 року зазначену роботу призупинено. У березні 2017 року відбулися консультації керівництва Держархіву області з відповідальними працівниками Генерального консульства Республіки Польща у м. Луцьку.

Державним архівом Закарпатської області продовжено роботу за Договором про співробітництво з Пряшівським університетом у Пряшеві (Словацька Республіка) щодо дослідження історичного минулого прикордонних територій України та Словацької Республіки та з Міським архівом м. Будапешт (Угорщина), за Договором про співробітництво в сфері архівної справи між Державним архівом Закарпатської області та Саболч-Сатмар-Березівським комітатським архівом Національного архіву Угорщини.

Державний архів Львівської області продовжив співпрацю за договорами з Фондацією Культури і Спащини Польських Вірменів. Минулого року у держархіві області працювала науковий співробітник Фондації Культури і Спащини Польських Вірменів (Варшава, Республіка Польща) Моніка Агопсович з метою реалізації спільного проекту з оцифрування архівних матеріалів про захоронення Польських Вірмен на Личаківському кладовищі у м. Львові.

Держархіви Миколаївської та Тернопільської областей продовжили роботу за відповідними договорами з Центральним архівом історії єврейського народу (Держава Ізраїль). Держархів Миколаївської області також співпрацював з Національним Меморіалом Катастрофи і Героїзму Яд Вашем (Держава Ізраїль), для якого було виготовлено цифрові копії архівних документів з історії єврейського народу.

У листопаді 2017 року відбулися консультації керівництва Державного архіву Рівненської області з директором Державного архіву м. Пйотрков Трибунальський (Республіка Польща) із питань налагодження взаємовигідної співпраці та підписання відповідного договору.

Укрдержархівом погоджено підписання Договору між Державним архівом Львівської області та Державним архівом у м. Перемишлі (Республіка Польща), Договору про співробітництво Державного архіву Одеської області з Інститутом національної пам'яті – Комісією з розслідування злочинів проти польського народу Республіки Польща, Договору про співробітництво між

Державним архівом Хмельницької області та Інститутом національної пам'яті – Комісією з розслідування злочинів проти польського народу.

Спеціальними установами СФД у 2017 році договори про співробітництво з установами інших держав не уклалися.

Поглиблення *взаємодії із закордонним українством*, поповнення Національного архівного фонду документами, що належать до культурної спадщини української нації і перебувають на збереженні в архівосховищах іноземних держав, залишаються пріоритетними напрямками міжнародної діяльності Укрдержархіву.

Слід відзначити роботу у цьому напрямку Центрального державного наукового технічного архіву України, Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України, Центрального державного архіву зарубіжної україніки, державних архівів Волинської, Дніпропетровської, Миколаївської, Чернівецької, Чернігівської областей та м. Києва.

Незважаючи на відсутність фінансування робіт із виявлення в іноземних архівосховищах документів з історії України, Укрдержархів та державні архіви постійно проводять роботу з виявлення таких документів. Пошук здійснюється за допомогою мережі Інтернет та на бібліографічному рівні, під час вивчення довідкових видань, зокрема путівників по фондах іноземних архівних установ. Державними архівами на постійній основі складаються та поповнюються реєстри фондів, які було передано у зарубіжні архіви, ведуться анотовані реєстри колекцій мікрофотокопій документів із зарубіжних архівів та забезпечується централізований облік документів зарубіжної архівної україніки.

Робота у рамках змішаних міждержавних комісій

3 квітня 2017 року Голова Державної архівної служби України взяла участь у зустрічі з головою німецької частини Змішаної українсько-німецької комісії з питань повернення та реституції втрачених та незаконно переміщених під час та внаслідок Другої світової війни культурних цінностей Міхаелем Янсенем, що проходила під головуванням першого заступника Міністра культури Світлани Фоменко.

Під час зустрічі обговорювалися та погоджувалися певні пункти виконання Протоколу XI засідання Змішаної українсько-німецької комісії з питань повернення та реституції втрачених та незаконно переміщених під час та внаслідок Другої світової війни культурних цінностей. Крім того,

проведена конструктивна розмова щодо розв'язання архівних питань, цікавих для обох сторін, а також обговорення робочого візиту до Бундесархіву.

1 червня 2017 року Голова Державної архівної служби України взяла участь у нараді з питань повернення та реституції втрачених або незаконно переміщених під час та внаслідок Другої світової війни культурних цінностей на виконання Угоди між Урядом України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина про культурне співробітництво, яка проходила під головуванням Віце-прем'єр-міністра України Павла Розенка.

Участь у міжнародних архівних виставкових проектах та міжнародних конференціях/семінарах, інших заходах

У лютому 2017 року Укрдержархів передав Посольству України в Республіці Азербайджан виявлені у фондах Центрального державного кінофотофоноархіву України ім. Г. С. Пшеничного цифрові копії фотографій першого офіційного візиту Президента України Л. Д. Кучми до Азербайджану та першого візиту Президента Азербайджану Г. А. Алієва до України для використання в експозиції фотовиставки про новітню історію двосторонніх відносин України та Азербайджану.

2018 року Укрдержархівом буде продовжено роботу з виконання зобов'язань за постановами Кабінету Міністрів України від 4 квітня 2001 року № 327 «Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр міжнародних організацій, членом яких є Україна» та від 13 вересня 2002 року № 1371 (із змінами) «Про порядок участі центральних органів виконавчої влади у діяльності міжнародних організацій, членом яких є Україна» у частині виконання зобов'язань перед Міжнародною радою архівів, у тому числі фінансового характеру.

Планується вивчити питання щодо можливості участі представництва Укрдержархіву у черговій Щорічній конференції архівів (ALA-ICA) Міжнародної ради архівів «Архіви: управління, пам'ять та спадщина», що відбудеться 26–28 листопада 2018 року в Яунде, Камерун.

Це діловий саміт керівників національних архівних служб та державних архівів світу, на якому обговорюються найнагальніші питання розвитку архівної справи та поширюється досвід окремих держав у розбудові законодавчої, організаційної, технологічної, матеріальної, методичної бази діяльності архівів.

У 2018 році запланована участь Укрдержархіву та державних архівів у двох міжнародних виставкових проектах, що проходять у Грузії та

Литві. Це виставки «100-річчя встановлення дипломатичних відносин між Українською Державою/Директорією Української Народної Республіки та Грузинською Демократичною Республікою» (березень, Тбілісі) та «Кінець Першої світової війни: рішучий поворот до сучасної Європи» (листопад, Каунас). В останньому міжнародному виставковому проєкті також братимуть участь державні архівні служби Білорусі, Грузії, Естонії, Латвії, Польщі, Фінляндії.

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 червня 2017 р. № 503-р «Про внесення змін до розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2014 р. № 847», яким затверджено план заходів з імплементації розділу V «Економічне та галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, на 2017–2019 роки Укрдержархівом визначено пріоритетними напрямками міжнародного співробітництва у 2017 році:

активізацію роботи з підготовки та укладення міжнародних договорів міжвідомчого характеру в архівній сфері з державними архівними службами держав – членів ЄС;

продовження роботи у напрямку трансприкордонного співробітництва з ЄС, сприяння конструктивному та взаємовигідному співробітництву державних архівів з країнами-сусідами шляхом укладення двосторонніх угод та участі у міжнародних заходах з метою презентування української культури, зокрема архівних документів про історичне минуле та сьогодення України.

9. ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Загальний обсяг фінансування Укрдержархіву та установ, що належать до сфери його управління в 2017 році становить 178 716,85 тис. грн., що на 67 % більше показника 2016 року.

Видатки, передбачені у Державному бюджеті України на 2017 рік Укрдержархіву за програмою 3609000 «Державна архівна служба України», спрямовувалися на забезпечення найважливіших потреб установ, що належать до сфери управління Укрдержархіву.

У 2017 році Укрдержархівом виконувалось 4 бюджетні програми. За рахунок коштів загального та спеціального фондів Державного бюджету забезпечувалося виконання основних напрямів діяльності за кожною бюджетною програмою:

3609010 «Керівництво та управління у сфері архівної справи» – 17237,50 тис. грн. (загальний фонд – 17 237,4 тис. грн., спеціальний фонд - 0,1 тис. грн.) на 95 % більше попереднього року (за рахунок зростання посадових окладів);

3609020 «Прикладні розробки у сфері архівної справи та страхового фонду документації» – 9 222,69 тис. грн. (загальний фонд – 8 291,50 тис. грн., спеціальний фонд – 931,19 тис. грн.) на 40 % більше попереднього року;

3609030 «Забезпечення діяльності архівних установ та установ страхового фонду документації» – 142 276,80 тис. грн. (загальний фонд – 126754,80 тис. грн., спеціальний фонд – 15 522,00 тис. грн.), що на 55 % більше попереднього року.

3601220 «Розвиток електронного урядування у сфері юстиції» - 9 979,86 тис.грн.

Аналіз фактичних витрат загального фонду за бюджетними програмами 3609000 «Державна архівна служба України» за 2016-2017 роки

тис.грн.

№ з/п	КПКВК	Затверджено 2016	Фактичні витрати 2016 р.	Затверджено 2017	Фактичні витрати 2017 р.	Абсолютне відхилення фактичних витрат	Відносне відхилення фактичних витрат, %
1	3609010	8797,50	8761,44	17237,40	17131,45	8370,01	195,5
2	3609020	5828,40	5828,40	8291,50	8290,90	2462,50	142,3
3	3609030	79210,40	79068,68	126754,80	126629,53	47560,85	160,2
4	3601220	-	-	9979,86	9817,05	-	-
Разом		938363,00	93658,52	162263,56	161868,93	68210,41	172,8

Аналіз фактичних витрат спеціального фонду за бюджетними програмами 3609000 «Державна архівна служба України» за 2016-2017 роки

тис.грн.

№ з/п	КПКВК	Затверджено 2016	Фактичні витрати 2016 р.	Затверджено 2017	Фактичні витрати 2017 р.	Абсолютне відхилення фактичних витрат	Відносне відхилення фактичних витрат, %
1	3609010	0,10	0,00	0,10	0,00	-	-
2	3609020	753,82	687,86	931,19	812,36	124,50	118,1

3	3609030	12327,79	10490,17	15522,00	12716,37	2226,20	121,2
	Разом	13081,71	11178,03	16453,29	13528,73	2350,70	121,0

Динаміка показників за 2016-2017 роки свідчить про зростання обсягів фінансування та витрачання коштів Укрдержархіву та установ, що належать до сфери його управління. Так, по загальному фонду зростання обсягів фактичних видатків становить 72,8%, по спеціальному фонду на 21%. Кошти загального фонду бюджету використовуються повністю на 99,8 % в 2016-2017 роках.

Водночас виділене фінансування не забезпечувало у повному обсязі вирішення першочергових проблем життєдіяльності державних архівних установ та спеціальних установ страхового фонду документації, зокрема здійснення заходів з охорони архівних приміщень та комунальних послуг.

З метою недопущення кредиторської заборгованості за комунальні послуги та послуги охорони здійснювався перерозподіл бюджетних асигнувань між іншими видатками, з урахуванням можливої економії, в межах загального обсягу бюджетних призначень розпорядників бюджетних коштів та збільшувався обсяг коштів, що спрямовувався на оплату охорони та комунальних послуг, за рахунок власних надходжень до спеціального фонду державного бюджету.

Додатковим джерелом фінансування центральних державних архівів та спеціальних установ страхового фонду документації є кошти, отримані від надання платних послуг. Від надання платних послуг центральні державні архівні установи та спеціальні установи страхового фонду документації отримали 13528,73 тис. грн.

10. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ. СТРУКТУРА УКРДЕРЖАРХІВУ

Штатна чисельність працівників за штатним розписом Укрдержархіву, центральних державних архівних установ, держархівів областей, Києва, архівних відділів райдержадміністрацій і міських рад, спеціальних установ СФД, трудових архів становить 4 057 штатних одиниць, серед яких посад державних службовців – 1 765 (43,5%). Облікова чисельність працівників станом на 31.12.2017 становить 3580 осіб.

Укомплектованість кадрами установ становить 83%;

Найчисленнішою залишається вікова група від 45 до 55 років – 34% загальної кількості працюючих. У віковій структурі частка молоді до 35 років становить 29 %, частка молоді до 28 років – 8 %;

Повну вищу мають освіту 3 247 осіб, що становить 90,6% фактичної чисельності.

З них:

96 працівників мають вищу історико-архівну освіту, що становить 2,7% від загальної кількості;

391 працівник має повну вищу історичну освіту, що становить 10,9%;

2 571 працівник має повну вищу освіту за іншими напрямками, що становить 79% від загальної кількості;

189 працівників має другу вищу освіту за спеціальностями галузі знань «Державне управління», що становить 5,8% від загальної кількості.

Загальна плінність кадрів становить 15%.

Кількість чоловіків - 703 (19,5%), жінок – 2 877 осіб (80,5%).

Науковий ступінь мають 75 осіб, в тому числі 71 кандидат наук, 4 доктори наук.

Вчене звання мають 11 осіб, з них: доцентів - 9, професорів – 2.

Почесні звання мають 27 працівників, них 22 – «Заслужений працівник культури України», 2 – «Заслужений юрист України», 1 – «Почесний архівіст України», 2 - «Почесний краєзнавець України».

З метою набуття професійного досвіду та практичних навичок працівники галузі підвищували кваліфікацію в Інституті підвищення кваліфікації керівних кадрів, регіональних інститутах державного управління Національної академії державного управління при Президентові України; Інституті права та післядипломної освіти Міністерства юстиції; регіональних інститутах перепідготовки та підвищення кваліфікації тощо. Протягом року в Інституті підвищення кваліфікації керівних кадрів Національної академії державного управління при Президентові України було організовано навчання за професійною програмою для керівників структурних підрозділів Укрдержархіву, керівників державних архівів областей.

Здійснюються відповідні заходи щодо підвищення кваліфікації працівників за програмами короткострокових семінарів за різними актуальними тематиками. У рамках реалізації Державної цільової програми

підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва України державні службовці підвищували кваліфікацію з питань європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва.

Всього за 2017 рік підвищили кваліфікацію 643 працівника галузі.

Наказом Укрдержархіву від 31 січня 2017 року № 8 з 1 січня 2017 року введено в дію **нову структуру Державної архівної служби України**, якою передбачені наступні структурні підрозділи:

- Департамент діловодства, формування, зберігання та обліку документів Національного архівного фонду та науково-методологічного забезпечення;
- Департамент страхового фонду документації;
- Управління міжнародного співробітництва та документального забезпечення;
- Відділ взаємодії із державними органами та інформаційно-аналітичного забезпечення;
- Відділ фінансового забезпечення та бухгалтерського обліку;
- Відділ управління персоналом;
- Сектор правової експертизи та юридичного забезпечення діяльності Укрдержархіву;
- Сектор режимно-секретної роботи;
- Сектор внутрішнього аудиту;
- Головний спеціаліст з питань запобігання і виявлення корупції;
- Головний спеціаліст з мобілізаційної роботи.

11. ДОТРИМАННЯ ВИМОГ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА, РОБОТА З ПОПЕРЕДЖЕННЯ КОРУПЦІЙНИХ ДІЯНЬ

Організація роботи з питань недопущення та профілактики корупційних правопорушень здійснюється відповідно до вимог законів України «Про державну службу», «Про запобігання корупції», Державної програми щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні на 2015-2017 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 265 та інших нормативно-правових актів.

На виконання зазначених нормативних документів Укрдержархівом:

розроблено План заходів щодо запобігання корупції Державної архівної служби України на 2017 рік;

затверджено Антикорупційну програму Укрдержархіву на 2017 рік;

оновлено інформацію щодо осіб, на яких покладено обов'язки з питань запобігання та виявлення корупції в установах, що належать до сфери управління Укрдержархіву.

Претенденти на зайняття посади державного службовця в обов'язковому порядку попереджаються про спеціальні обмеження, встановлені Законами України «Про державну службу» та «Про запобігання корупції» щодо прийняття на державну службу та проходження державної служби. Забезпечено ознайомлення всіх державних службовців Укрдержархіву із Загальними Правилами етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, затверджених наказом Національного агентства України з питань державної служби 5 серпня 2016 року № 158, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 31 серпня 2016 року за № 1203/29333.

Здійснюється щоквартальне звітування Національному агентству з питань запобігання корупції про виконання Плану заходів щодо попередження та профілактики корупційних правопорушень в апараті Укрдержархіву та установах, що належать до сфери його управління.

Вживаються заходи щодо мінімізації можливості виникнення конфлікту інтересів осіб, уповноважених на виконання функцій держави, та врегулювання конфлікту інтересів у разі його виникнення. Проводиться роз'яснювальна робота серед працівників Укрдержархіву щодо безумовного виконання вимог статті 28 Закону України «Про запобігання корупції» про забезпечення повідомлення не пізніше наступного робочого дня з моменту, коли особа дізналася чи повинна була дізнатися про наявність у неї реального чи потенційного конфлікту інтересів безпосереднього керівника. Проведені заходи з інформування працівників Укрдержархіву та установ, що належать до сфери його управління - суб'єктів декларування щодо підготовки до чергового етапу електронного декларування,

Вживаються заходи щодо підвищення кваліфікації державних службовців з питань запобігання і виявлення корупції у Національній академії державного управління при Президентові України, Інституті права та післядипломної освіти Міністерства юстиції України, Національній

академії внутрішніх справ, Всеукраїнському центрі підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування та ін.

Проведення закупівель товарів, робіт і послуг здійснюється відповідно до вимог Закону України «Про здійснення державних закупівель» та з урахуванням вимог Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань державних закупівель».

Засади доброчесності на державній службі (сумлінне виконання службових обов'язків, етична поведінка, врегулювання конфлікту інтересів, запобігання проявам корупції) дотримуються.

Організовано електронне декларування доходів державних службовців відповідно до вимог Закону України «Про запобігання корупції». Відповідно до ст. 13 Закону України «Про державну службу» забезпечено подання державними службовцями декларацій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за минулий рік.

У Державній архівній службі України забезпечено умови для повідомлення його працівниками про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції», зокрема: телефоном через «лінію довіри», через офіційний веб-сайт Укрдержархіву у рубриці «Запобігання проявам корупції» та «Повідом про корупцію», заповнюючи розміщене повідомлення про корупцію та роз'яснення щодо його подання, та засобами електронного зв'язку шляхом направлення повідомлення на спеціальну е-пошту. Крім того, на головній сторінці веб-сайту Укрдержархіву розміщено банер «Повідом про корупцію».

В Укрдержархіві постійно діє телефонна «Лінія довіри» та журнал «Відгуків та пропозицій», до яких, за необхідності, можна надати повідомлення, що заслуговують на увагу в контексті боротьби з корупцією, а також інших найбільш гострих, суспільно впливових проблем, які потребують негайного вирішення. З метою здійснення заходів, спрямованих на підвищення рівня знань різних верств населення щодо розвитку інститутів громадського суспільства та їх ролі у формуванні негативного ставлення до корупції, протидії чинникам, що її зумовлюють, діяльність Укрдержархіву постійно висвітлюється в засобах масової інформації під час проведення заходів, прес-конференцій, прямих телефонних ліній, на офіційному веб-порталі Укрдержархіву. Для посилення відомчого контролю за додержанням принципів прозорості та відкритості діяльності Укрдержархіву на офіційному веб-порталі запроваджено рубрику «Запобігання проявам корупції», в якій протягом 2016 року постійно розміщувались нормативно-правові акти з

питань державної служби та запобігання проявам корупції, інші матеріали щодо організації роботи із запобігання проявам корупції; вміщено телефон довіри для повідомлень від громадськості про факти корупційних правопорушень.

Упродовж 2017 року факти притягнення державних службовців Укрдержархіву до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності відповідно до вимог Закону України «Про запобігання корупції» відсутні, постанови судів у справах про корупційні діяння працівників не надходили.

Забезпечено прозорість у роботі Укрдержархіву шляхом висвітлення діяльності в засобах масової інформації, на власному офіційному веб-сайті. Так, на офіційному веб-сайті розміщується інформація про Графік особистого прийому громадян керівництвом Укрдержархіву, адреса Укрдержархіву, вакантні посади, впровадження механізмів конкурсного відбору, путівники по архівних фондах, що зберігають архівні документи, довідкові видання та інша необхідна інформація про діяльність Укрдержархіву.

З метою посилення контролю за дотриманням принципів прозорості та відкритості діяльності Укрдержархіву забезпечено інформаційну підтримку та наповнення відповідними актуальними матеріалами на офіційному веб-сайті Укрдержархіву рубрики «Запобігання проявам корупції» та «Повідом про корупцію».

12. РОБОТА КОЛЕГІАЛЬНИХ І ДОРАДЧИХ ОРГАНІВ УКРДЕРЖАРХІВУ

Для погодженого вирішення питань та обговорення найважливіших напрямів діяльності галузі, що належать до компетенції Укрдержархіву, при Державній архівній службі України діє колегія і низка дорадчих органів.

Упродовж 2017 року відбулося:

два засідання колегії;

п'ять засідань Центральної експертно-перевірної комісії;

три засідання Нормативно-методичної комісії;

п'ять засідань Науково-технічної ради;

три засідання Науково-видавничої ради;

два засідання громадської ради (у т.ч. спільне - з науково-експертною радою);

засідання спільної робочої групи представників громадської та науково-експертної рад.

На засіданнях колегії обговорювалися питання про підсумки роботи державних архівних установ і спеціальних установ страхового фонду документації у 2016 році та їх основні завдання на 2017 рік, про ефективність використання бюджетних коштів Державною архівною службою та установами, що належать до сфери її управління у I півріччі 2017 року, про стан правової роботи в Державній архівній службі України у I півріччі 2017 року, про дотримання Укрдержархівом, державними архівними установами та спеціальними установами СФД законодавства у сфері зовнішньої діяльності, про результати ведення Державного реєстру потенційно небезпечних об'єктів.

Центральною експертно-перевірною комісією розглянуто 19 питань, зокрема щодо погодження:

галузевих переліків видів документів із зазначенням строків їх зберігання;

списків юридичних осіб – джерел формування НАФ, які передають і не передають документи до Центрального державного кінофотофоноархіву України ім. Г.С. Пшеничного;

Типової інструкції з діловодства в територіальних органах Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками;

примірних номенклатур справ сільської (селищної) ради об'єднаної територіальної громади, апарату районної, районної у м. Києві і Севастополі державної адміністрації, центру соціально-психологічної реабілітації, приватного виконавця;

актів про вилучення з Національного архівного фонду України документів, наданих держархівами Полтавської, Рівненської, Херсонської, Черкаської областей та анотованого переліку унікальних документів НАФ Центрального державного історичного архіву України, м. Львів.

Нормативно-методична комісія розглянула 12 питань, серед них: проекти Концепції інформатизації архівної справи в Україні, вимог до структури та змісту бази даних до електронної пошукової системи «Архівні фонди України», методичних рекомендацій «База даних розшуку документів Національного архівного фонду та «Копіювання документів у державних архівах України», наказу Міністерства юстиції України «Про затвердження Порядку приймання-передавання електронних документів Національного архівного фонду на архівне зберігання» та інші.

На засіданнях науково-технічної ради розглянуто 11 питань, що стосуються удосконалення технологічних процесів виготовлення та зберігання документів СФД, впровадження нормативних документів системи СФД, організації наукової діяльності. Рішення з цих питань направлено для виконання до відповідних установ СФД.

На засіданнях Науково-видавничої ради розглянуто дев'ять питань. Зокрема, рекомендовано до друку збірник документів «Обов'язкові постанови Херсонського окружного виконавчого комітету. 1923–1930», спеціальні довідники «Державний архів Тернопільської області: Анотований реєстр описів фондів періоду після вересня 1939 року», «Державний архів Кіровоградської області. Анотований реєстр описів. Том 2. Фонди після 1917 року. Книга 4», «Державний архів Львівської області. Фонди періоду окупації України нацистською Німеччиною (1941–1944 роки)», схвалено перспективний план науково-видавничої роботи на 2018–2022 роки, програму підготовки архівних довідників на 2018–2020 роки, план виставкової діяльності Державної архівної служби України та державних архівів на 2018 рік, підтримано рішення Експертної комісії Укрдержархіву про присудження премії імені Василя Веретенникова науковим працям у галузі архівознавства, археографії і документознавства.

Громадською радою розглянуто проекти нормативно-правових актів «Порядок користування документами Національного архівного фонду України, що належать державі, територіальним громадам», «Порядок приймання-передавання електронних документів Національного архівного фонду на постійне зберігання», структуру Автоматизованої бази даних «Архівні фонди України» та пропозиції щодо впровадження нових послуг, які надаватимуться архівами на платній основі, з використанням новітніх технологій, а також проекти Орієнтовного плану проведення консультацій з громадськістю на 2018 рік та нового Положення про громадську раду при Державній архівній службі України.

13. СТАН ВИКОНАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА ГРОМАДЯН НА ЗВЕРНЕННЯ ДО УКРДЕРЖАРХІВУ ТА ПІДСУМКИ РОБОТИ ІЗ ЗВЕРНЕННЯМИ ГРОМАДЯН В АПАРАТІ УКРДЕРЖАРХІВУ

Державною архівною службою України проаналізовано стан розгляду звернень громадян за 2017 рік в порівнянні з аналогічним періодом 2016 року.

Протягом 2017 року до Державної архівної служби України надійшло **1151** звернення громадян, протягом 2016 року – **324** звернення, тобто на **829** звернень більше, ніж у 2016 році.

Із загальної кількості звернень, які надійшли за звітний період:

- заяв – **1075** (за 2016 рік - **295**),

- скарг – **69** (за 2016 рік - **24**),
- пропозицій – **7** (за 2016 року – **5**).

Результати розгляду звернень:

вирішено позитивно – **51** звернення (із них **1** визнано обґрунтованим);

відмовлених у задоволенні – відсутні;

надано роз'яснення – на **691** звернення;

повернуто авторам відповідно до статей 5 і 7 Закону України «Про звернення громадян» – **3** звернення;

переслані за належністю відповідно до статті 7 Закону України «Про звернення громадян» – **400** звернень;

не підлягали розгляду відповідно до статей 8 і 17 Закону України «Про звернення громадян» – **6** звернень.

Усі звернення, що надійшли до Державної архівної служби України, розглянуто без порушення строків, передбачених Законом України «Про звернення громадян».

Із загальної кількості звернень, що надійшли до Державної архівної служби України, 254 стосувалися питання отримання інформації щодо підтвердження стажу роботи та отримання довідки про заробітну плату для оформлення пенсії.